

1412 7183

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม

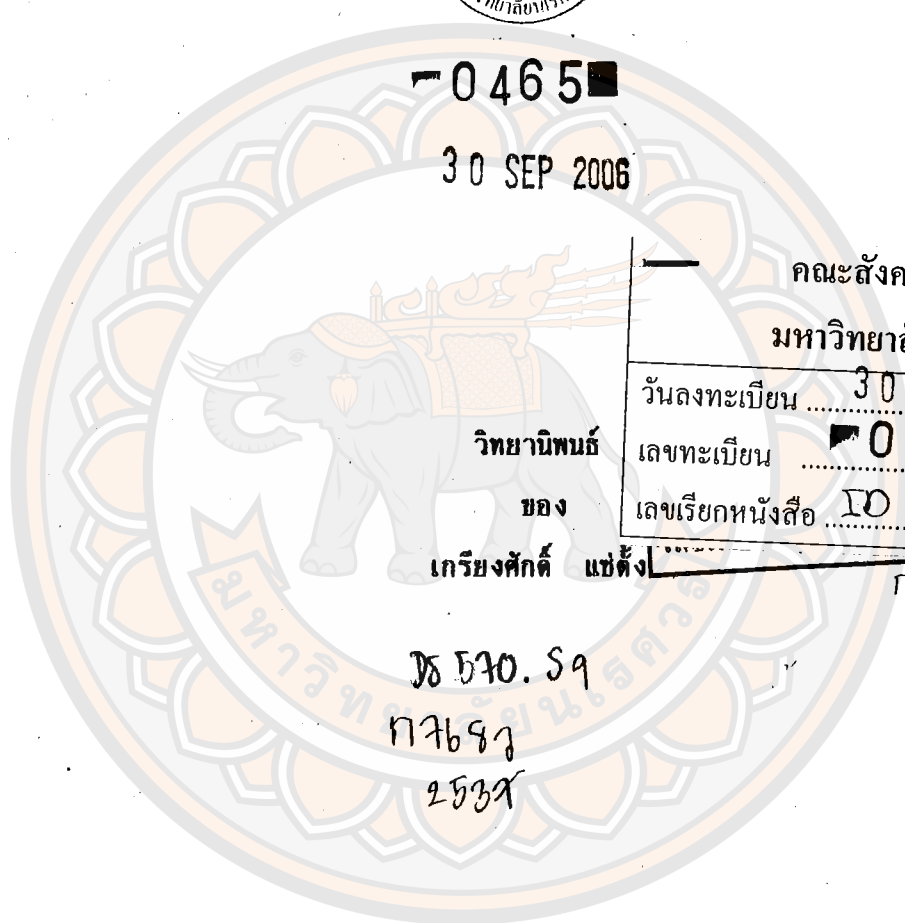
อภินันทนาการ

วัฒนธรรมด้านการปกครองของชาวไทยพวน
ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสงคราม จังหวัดสุโขทัย

0465

30 SEP 2006

คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม
วันลงทะเบียน 30 SEP 2006
เลขทะเบียน 0465
เลขเรียกหนังสือ ID ๒๑๐๙๙

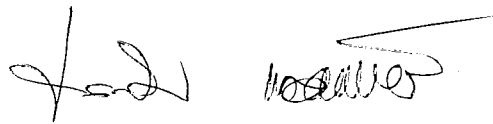
วิทยานิพนธ์
ของ
เกรียงศักดิ์ แซ่ตั้ง

๓๕๖๘๖
๒๕๓๗

๖๘ ๕๖๐. ๕๙
๓๗๖๘๗
๒๕๓๗

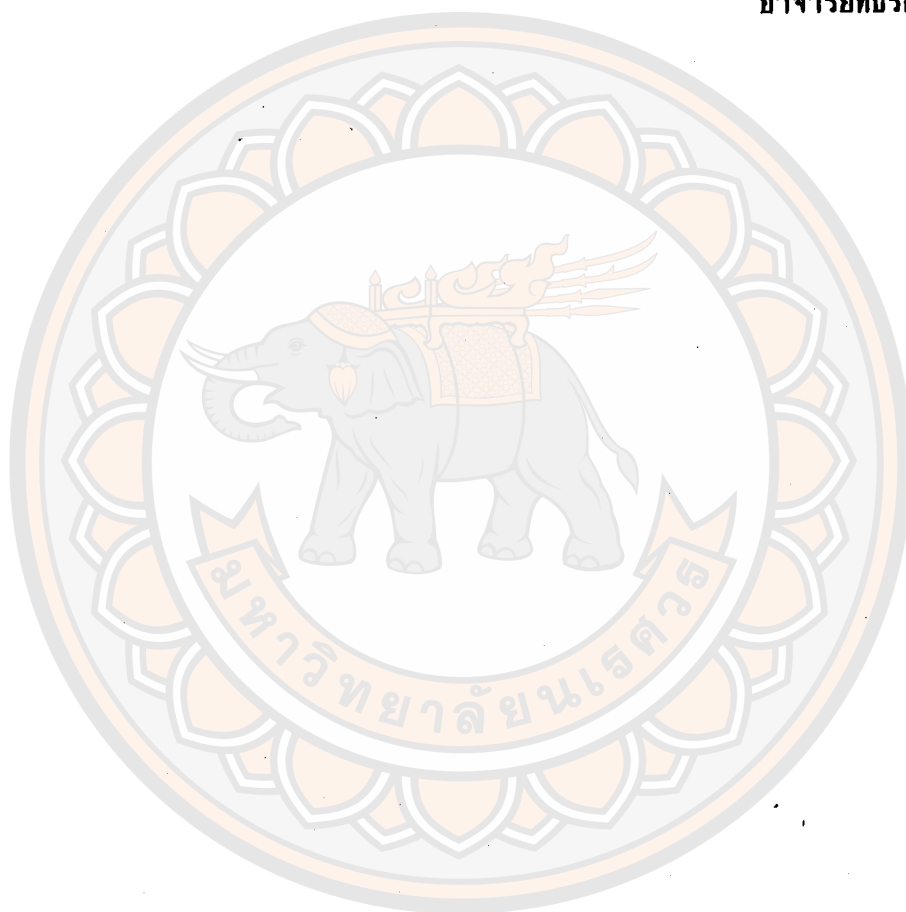
เสนอต่อมหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
ตุลาคม ๒๕๓๗

อาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นว่าสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยนเรศวร

(รองศาสตราจารย์เจติม ทองอาจารย์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ประกาศคุณูปการ

การทำวิทยานิพนธ์ เป็นการทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อให้ผลงานชิ้นนี้ออกมาดี ที่สุด ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนล้วน เป็นปัจจัยที่สำคัญ ถึงแม้บางครั้งจะมีอุปสรรค แต่ก็ได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายๆ ท่านซึ่งควรจะได้รับ การกล่าวถึง เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูแด่ ผู้เขียนขอกล่าวขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

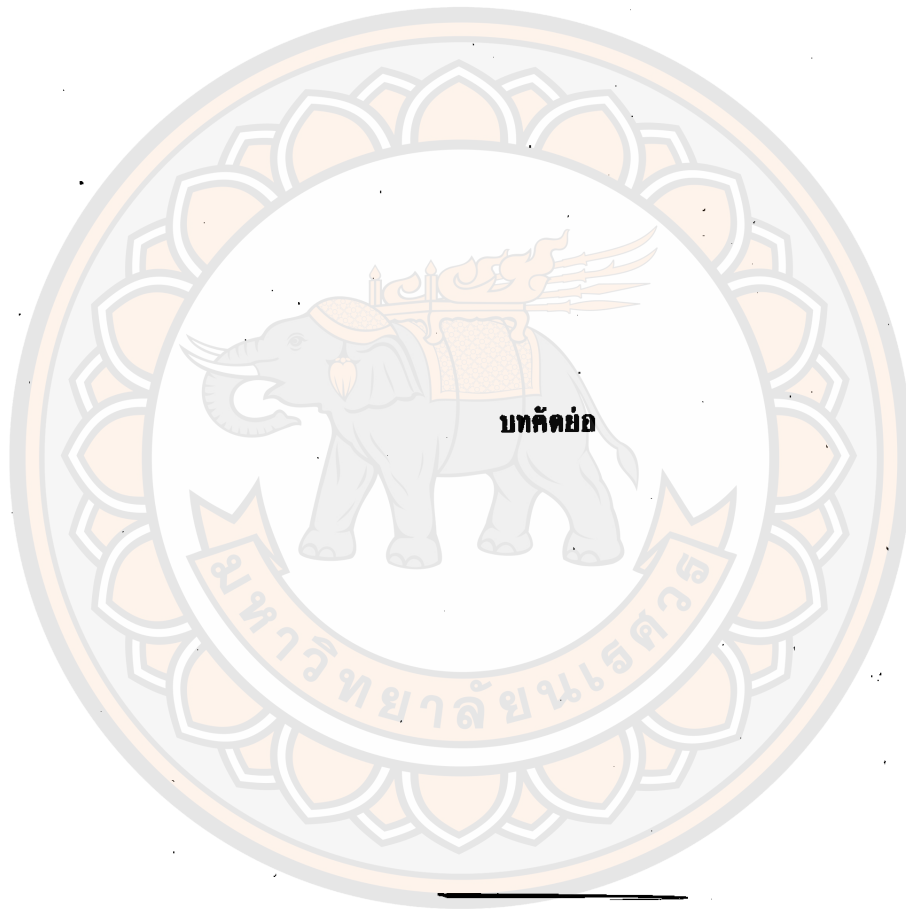
ท่านแรกคือ รองศาสตราจารย์เฉลิม พงษ์อาจารย์ ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ โดยให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่ง สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัยทุกท่านที่ กรุณาให้ข้อ เสนอแนะ และช่วยเหลือในการค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ขอขอบคุณ วิทยากรที่ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ จนทำให้ผู้เขียนดำเนินงานไปด้วยความสะดวก เรียบร้อยทุก ประการ

และกำลังใจที่สำคัญที่ทำให้ผู้เขียนมีความพยายามศึกษาค้นคว้าในการเขียนวิทยานิพนธ์จนสำเร็จเรียบร้อย คือ ความรัก ความห่วงใย ตลอดจนกำลังใจ จากคุณพ่อและ คุณแม่ที่มีให้ผู้เขียนมาตลอด การศึกษาและรวมทั้งความรักความปรารถนาดีจาก พี่น้อง และ เพื่อนๆ ทุกคน ที่ทำให้กำลังใจผู้เขียนตลอดมา

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนกราบขอบพระคุณทุกท่าน ทั้งที่ได้กล่าวนามมาแล้ว และไม่ได้ กล่าวนามในที่นี้เป็นอย่างสูง

เกรียงศักดิ์ แซ่ตั้ง

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

วัฒนธรรมด้านการปกครองของชาวไทยพวน
ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสุโขทัย เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต
ตุลาคม 2537.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการกล่าวถึง และศึกษาประวัติความเป็นมาของตำบลหาดเสี้ยว และตลอดจนวัฒนธรรมด้านการปกครองของตำบลหาดเสี้ยวโดยละเอียดและประวัติความเป็นมาของจังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีความสำคัญมากในประวัติศาสตร์และนอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของอำเภอศรีสัชนาลัย ได้กล่าวถึงความสำคัญในประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ที่ได้ศึกษาได้เข้าใจ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลมาจากการสัมภาษณ์จากวิทยากรที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย และข้อมูลจากที่ว่าการอำเภอศรีสัชนาลัย ที่ว่าการจังหวัดสุโขทัย และอีกหลายๆ แห่ง

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ตำบลหาดเสี้ยวนี้มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ และยังเป็นที่อยู่ของชาวไทยพวน ซึ่งมีประวัติความเป็นมาและชีวิตความเป็นอยู่ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง และจากการค้นคว้าทางด้านวัฒนธรรมด้านการปกครองของชาวไทยพวนของตำบลหาดเสี้ยว จะมีลักษณะการใช้ประเพณีควบคุมความประพฤติ ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของชาวไทยพวน นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้กล่าวถึง การปกครองของตำบลหาดเสี้ยวที่น่าสนใจอีกมากมาย

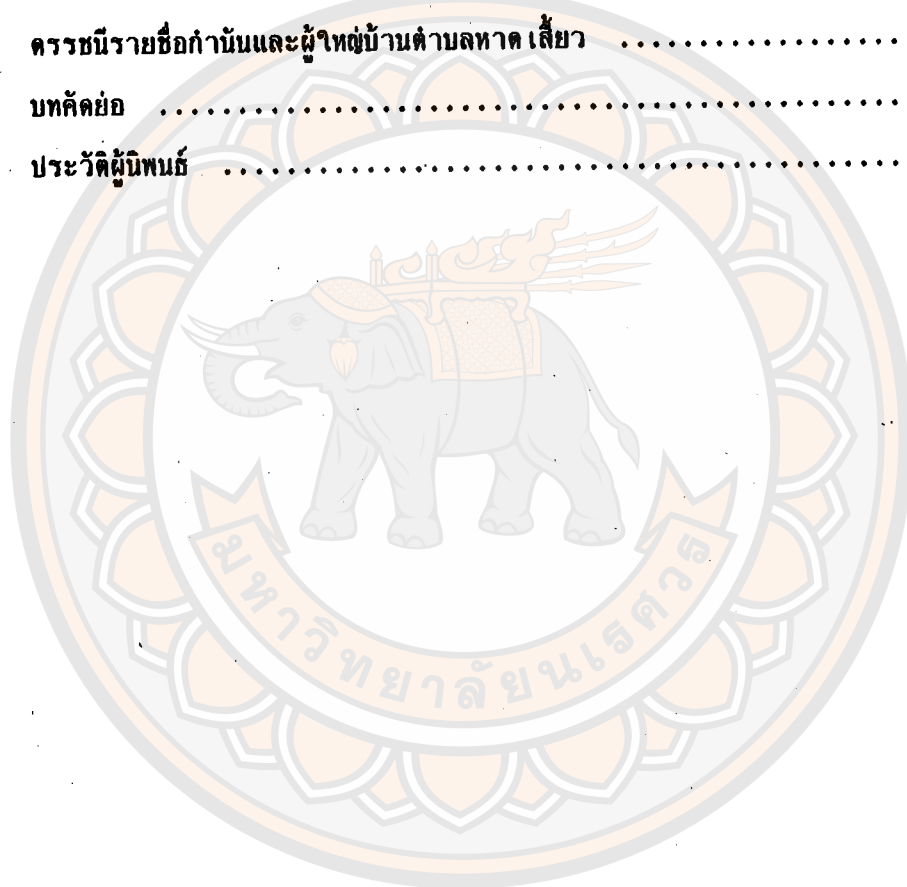
ตำบลหาดเสี้ยว เป็นที่อยู่ส่วนใหญ่ของชาวไทยพวน จึงทำให้มีประเพณีต่างๆ ที่ชาวไทยพวนได้สร้างไว้ และก็ได้ใช้เป็นที่ เชิดหน้าชูตาแก่ตำบลหาดเสี้ยว

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทนำ	
บทที่ 1 สภาพทั่วไปของจังหวัดสุโขทัยและตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย	5
1.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสุโขทัย	5
1.2 สภาพทางภูมิศาสตร์	7
1.3 สภาพทางการปกครอง	8
1.4 สภาพทางเศรษฐกิจ	9
1.5 ประวัติความเป็นมาของอำเภอศรีสัชนาลัย	9
1.6 สภาพทางภูมิศาสตร์	13
1.7 สภาพทางการปกครอง	14
1.8 สภาพทางเศรษฐกิจ	14
1.9 ประวัติความเป็นมาของตำบลหาดเสี้ยว	15
1.10 สภาพทางภูมิศาสตร์	17
1.11 สภาพทางการปกครอง	18
1.12 สภาพทางเศรษฐกิจ	18
บทที่ 2 สภาพทั่วไปของชุมชนชาวไทยพวน ตำบลหาดเสี้ยว	19
2.1 ประวัติความเป็นมาของชาวไทยพวน	19
2.2 สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยพวน	22
<u>สภาพที่อยู่อาศัย</u>	22
การประกอบอาชีพ	23
การแต่งกาย	25
ภาษา	26
การนับถือศาสนา	26

บทที่	หน้า
การมี เขี้ยวมี เรือนหลังแต่งงาน	31
การคลอดลูก	32
การทำศพ	33
บทที่ 3 วัฒนธรรมด้านการปกครองของชาวไทยพวน ตำบลหาดเสี้ยว	34
3.1 ประวัติการตั้ง เป็นตำบลหาดเสี้ยว	34
3.2 การปกครองของตำบลหาดเสี้ยวในปัจจุบัน	35
3.3 ประเพณีการปกครองที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมของชาวไทยพวน	37
ห้ามฆ่าสัตว์ตัดชีวิต	37
ห้ามลักขโมย	37
ห้ามดื่ม เหล้า	38
ห้าม เล่นการพนัน	39
ห้ามล่วง เกินที่ห้ามาหากิน	39
ห้ามลืมประ เเพณี	40
ห้ามแอบได้ เสียก่อนแต่งงาน	40
ห้ามกลับคำพูด	41
ลูกไม่ เชื่อฟังพ่อแม่	41
ห้ามฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย เป็นญาติกันแต่งงานกัน	41
ห้ามหญิงมีชู้	42
บนแล้วไม่ไปแก้	42
ห้ามผิดประ เเพณีกำฟ้า	43
ห้ามผิดประ เเพณีกำเกียง	43
ห้าม เข้าห้องนอนของบ้านที่สร้าง เสร็จ เรียบร้อย	44
ห้ามผิดลูกผิด เมียผู้อื่น	45
ห้ามทอดทิ้งพ่อแม่	46
ห้ามทะเลาะกัน	46

บทที่	หน้า
คนไม่ทำบุญ	47
ชายไม่ได้บวช	48
บทที่ 4 บทสรุป	49
บรรณานุกรม	52
ครุชนิรายชื่อวิทยากร	53
ครุชนิรายชื่อกำนันและผู้ใหญ่บ้านตำบลหาดเสี้ยว	54
บทคัดย่อ	57
ประวัติผู้พิมพ์	58

สารบัญแผนที่

แผนที่	หน้า
1. แผนที่จังหวัดสุโขทัย	6
2. แผนที่อำเภอศรีสัชนาลัย	12
3. แผนที่ตำบลหาดเสี้ยว	16

บทนำ

ภูมิหลัง

จังหวัดสุโขทัย เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ในอดีตนั้น สุโขทัยมีความสำคัญมากถือได้ว่าเป็นราชธานีแห่งแรกของชนชาติไทย เดิมเป็นเมืองที่ขอมและชนชาติไทยสร้าง จนถึงปี พ.ศ. 1800 ในสมัยพ่อขุนบางกลางท่าว ได้รวบรวมกำลังคนพร้อมกับพ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด ได้รวมกันยกทัพเข้าตีเมืองสุโขทัยจากขอมได้สำเร็จ จากนั้นก็ได้สถาปนาขึ้นเป็นราชวงศ์พระร่วง โดยมีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์พระปฐมกษัตริย์องค์แรกได้ครอบครองอาณาจักรไทยและกรุงสุโขทัยตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา ต่อมาในปี 1936 ในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 4 อาณาจักรสุโขทัยได้สิ้นสุดลง แล้วมีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ต่อมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 ทรงโปรดฯ ให้ย้ายเมืองไปตั้งที่บ้านธานี อยู่ริมแม่น้ำยมที่ไหลผ่านสุโขทัย

อำเภอศรีสัชนาลัย เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งเคยเป็นเมืองลูกหลวงรองจากสุโขทัย แบ่งการปกครองออกเป็น 11 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลหาดเสี้ยว ตำบลศรีสัชนาลัย ตำบลป่าจั่ว ตำบลลงคุ้ ตำบลบ้านแก่ง ตำบลหนองอ้อ ตำบลแม่สำ ตำบลสารจิต ตำบลท่าชัย ตำบลบ้านตึก และตำบลหาดเสี้ยว และในอำเภอศรีสัชนาลัยนั้นได้มีชนชาติต่างๆ เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ และในจำนวนชนชาติต่างๆ เหล่านี้ก็มีอยู่ชนชาติหนึ่งได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ ซึ่งชนชาติเผ่านี้เรียกว่า "ไทยพวน" ซึ่งชาวไทยพวนพวกนี้ได้อพยพมาจากบริเวณแคว้นเชียงขวางในประเทศลาวแล้วมาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลหาดเสี้ยว และในการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นั่น ชาวไทยพวนก็ได้นำเอาสภาพความเป็นอยู่ของพวกเขา พร้อมทั้งยังได้นำเอาวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ติดมาด้วย และก็ได้นำมาไว้ที่ตำบลหาดเสี้ยวโดยเฉพาะวัฒนธรรมทางการปกครองของชาวไทยพวน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาวไทยพวนในตำบลหาดเสี้ยว ดังนั้นในการศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการปกครองของชาวไทยพวนในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยนั้น ผู้ศึกษามีความสนใจต้องการที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบถึง ประวัติความเป็นมาของตำบลหาดเสี้ยว

และชาวไทยพวนที่อพยพ เข้ามາตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ตำบลหาดเสี้ยว พร้อมกับสภาพการดำรงชีวิต ของชาวไทยพวนว่ามีสภาพความเป็นอยู่อย่างไร และนอกจากนี้แล้วยังจะศึกษาทางด้านการ ปกครอง ของทั้งส่วนราชการของตำบลหาดเสี้ยวกับวัฒนธรรมด้านการปกครองของชาวไทย พวนว่าใช้อะไรในการควบคุมความประพฤติ ของชาวไทยพวนไม่ทำให้ไปทำความไม่คิดต่าง ๆ หรือ ทำผิดทำเนียมประเพณีที่ดีงาม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคมของชุมชนชาว ไทยพวน และชาวตำบลหาดเสี้ยวทุกคน

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาประวัติของชาวไทยที่อพยพ เข้ามາตั้งถิ่นฐานที่ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
3. เพื่อศึกษาสภาพ ของชาวไทยพวนในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
4. เพื่อศึกษาการปกครองทางราชการของตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
5. เพื่อศึกษาถึงวัฒนธรรมด้านการปกครองของชาวไทยพวน ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของชาวไทยพวนที่ อพยพ เข้ามາตั้งถิ่นฐานที่ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยพวน ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

4. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ การปกครองของตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

5. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการปกครองของชาวไทยพวน ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตในการศึกษานี้ผู้พิมพ์จะเน้นถึง ประวัติศาสตร์ สภาพการดำรงชีวิต การปกครองของชาวไทยพวน ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

2. ขอบเขตในการศึกษานี้ผู้พิมพ์จะเน้นเฉพาะเรื่องราวการปกครองของชาวไทยพวนในหมู่บ้านหาดเสี้ยวหมู่ 1 บ้านหาดเสี้ยวหมู่ 2 บ้านหาดสูงหมู่ 3 บ้านใหม่หมู่ 4 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ผู้พิมพ์จะใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ และ เสนอรายงานแบบพรรณาวិเคราะห์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลที่ เป็น เอกสารชั้นต้นและใช้ข้อมูลที่ เป็น เอกสารชั้นรองประกอบ พร้อมทั้งสอบถามวิทยากรผู้มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการปกครองของชาวไทยพวน ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

แหล่งศึกษาค้นคว้าที่สำคัญ

1. ที่ว่าการอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
2. ห้องสมุดประชาชน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
3. ห้องสมุดโรงเรียนเมืองเชลียง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

4. หอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร

5. หมู่บ้านในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ได้แก่

- บ้านหาดเสี้ยว หมู่ 1
- บ้านหาดเสี้ยว หมู่ 2
- บ้านหาดสูง หมู่ 3
- บ้านใหม่ หมู่ 4

บทที่ 1

สภาพทั่วไปของจังหวัดสุโขทัย อำเภอศรีสัชนาลัย และตำบลหาดเลี้ยว

1.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัย เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญมากจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีได้นบอไว้ว่า เป็นราชธานีแห่งแรกของอาณาจักรไทย ตั้งแต่สมัยก่อนพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เมื่อ พ.ศ. 1800 จนถึง พ.ศ. 1963 ในสมัยของพระมหาธรรมราชาที่ 4 อาณาจักรสุโขทัยได้สิ้นสุดลง และมีกรุงศรีอยุธยาแทนในสมัยสุโขทัยเป็นยุคแรกๆ ที่ไทยมีความสัมพันธ์ทางราชไมตรีกับต่างประเทศและมีชาวต่างชาติเข้ามาทำมาหากินในจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดสุโขทัยนั้นยังเป็นที่กำเนิดของมหाराของค์แรกของไทย คือพ่อขุนรามคำแหงมหาราชผู้ทรงคิดประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นโดยดัดแปลงจากอักษรของชาติอื่น และคิดเพิ่มเติมตาม เสียงและความเหมาะสมที่จะใช้กับภาษาไทย

ทางด้าน เศรษฐกิจนั้น สุโขทัยมีชื่อว่า เป็นแหล่งกำเนิดอุตสาหกรรมแห่งแรกของไทย คือมีการทำขามสังคโลก แล้วส่งไปขายเป็นรายได้ให้แก่สุโขทัย เป็นอย่างมาก และนอกจากนี้สุโขทัยยัง เป็นถิ่นกำเนิดของนางนพมาศหรือท้าวศรีจุฬาลักษณ์ ที่ได้คิดประดิษฐ์กระทงรูปดอกบัวใช้สอยในงานจองเปรียงรอยพระประทับ และได้แต่งหนังสือชื่อตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ ซึ่งนับว่าเป็นสตรีไทยคนแรกที่แต่งหนังสือ

สุโขทัยในปัจจุบันมีใช้สุโขทัยในยุคของ "พ่อขุน" ทั้งหลายในอดีต แต่เป็นเมืองสุโขทัยที่รัชกาลที่ 1 ทรงตั้งขึ้น เพื่อย้ายผู้คนทั้งหมดออกจากเมืองเก่าแล้วมาตั้งเมืองใหม่ทางฝั่งตะวันออกของลำน้ำยม เมื่อ พ.ศ. 2395 ห่างจากตัวเมืองเก่าประมาณ 12 กิโลเมตร ซึ่งเคยถูกยุบเป็นอำเภอชื่อ "อำเภอธานี" มาแล้ว เมื่อ พ.ศ. 2475 จึงปรากฏให้เห็นดังเช่นปัจจุบัน จนถึง พ.ศ. 2482 ทางราชการจึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย

1.2 สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยห่างจากกรุงเทพมหานครตามระยะทางหลวงแผ่นดิน ประมาณ 440 กิโลเมตรมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 6,840.981 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,275,613.10 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้คือ

ทิศเหนือ เขตอำเภอสรีลัมพินีติดต่อกับอำเภอวังชิ้น อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ และอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ทิศใต้ เขตอำเภอสรีมมาศและอำเภอกงไกรลาสติดต่อกับอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

ทิศตะวันออก เขตอำเภอกงไกรลาส อำเภอศรีนคร และอำเภอสวรรคโลก ติดต่อกับอำเภอพรหมพิราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ทิศตะวันตก เขตอำเภอบ้านด่านลานหอย และอำเภอทุ่งเสลี่ยมติดกับ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก และอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ลักษณะภูมิประเทศ

ทางตอนเหนือเป็นที่ราบสูง มีภูเขาเป็นทิวเขาทางตะวันตกตอนกลางเป็นที่ราบลุ่ม และตอนใต้เป็นที่ราบสูง มีแม่น้ำยมไหลผ่าน ราษฎรส่วนใหญ่ได้อาศัยแหล่งน้ำสำคัญนี้ในการเพาะปลูกตลอดมา มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 6,840.981 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,275,613.10 ไร่

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสุโขทัย จัดอยู่ในเขตร้อนของประเทศ ซึ่งมีลักษณะดินฟ้าอากาศเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล โดยฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือน พฤษภาคม านเดือนมิถุนายน ถึงเดือนเมษายน อุณหภูมิจะสูงมาก ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ฝนตกชุกในช่วงเดือนสิงหาคม และกันยายน ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนมกราคม อากาศจะหนาวมากในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม

1.3 สภาพทางการปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาค จังหวัดสุโขทัยมีทั้งหมด 9 อำเภอ 83 ตำบล 704 หมู่บ้านดังนี้

1. อำเภอเมือง	มี 9 ตำบล	77 หมู่บ้าน
2. อำเภอสวรรคโลก	มี 13 ตำบล	104 หมู่บ้าน
3. อำเภอศรีสัชนาลัย	มี 11 ตำบล	94 หมู่บ้าน
4. อำเภอศรีสำโรง	มี 13 ตำบล	113 หมู่บ้าน
5. อำเภอกงไกรลาศ	มี 11 ตำบล	98 หมู่บ้าน
6. อำเภอคีรีมาศ	มี 10 ตำบล	88 หมู่บ้าน
7. อำเภอทุ่งเสลี่ยม	มี 5 ตำบล	41 หมู่บ้าน
8. อำเภอบ้านด่านลานหอย	มี 6 ตำบล	52 หมู่บ้าน
9. อำเภอศรีนคร	มี 5 ตำบล	37 หมู่บ้าน

มีจำนวนประชากรทั้งหมด 608,360 คน เป็นชายจำนวน 299,759 คน เป็นหญิง 308,601 คน

1.4 สภาพทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของจังหวัดสุโขทัยที่สำคัญมาจากผลผลิตทางการเกษตร รองลงไปก็ได้แก่ ทางด้านอุตสาหกรรม อาชีพที่สำคัญของชาวสุโขทัย คือ อาชีพทางการเกษตรกรรมได้แก่ ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ทำประมง รองลงมาก็ได้แก่การบริการ และพาณิชยกรรม ได้แก่ การค้าขายสินค้าที่ได้จากผลผลิตทางการเกษตรมี ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ข้าวโพด ยาสสูบ สำหรับอาชีพอุตสาหกรรมทางการเกษตร ซึ่งมีขนาดกลาง และขนาดย่อม เช่น โรงสีข้าว โรงเลื่อยจักร โรงน้ำแข็ง โรงน้ำปลา เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีหัตถกรรมพื้นบ้านที่ขึ้นชื่ออีกนั่นคือ ผ้าชิ้นตีนจก ซึ่งทำรายได้ให้กับจังหวัดสุโขทัย และเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของชาวศรีสัชนาลัย

1.5 ประวัติและความ เป็นมาของอำเภอศรีสัชนาลัย

อำเภอศรีสัชนาลัย ที่เรียกว่าศรีสัชนาลัยนี้มาจากชื่อ ฤาษีสัชนาลัย ซึ่งมีทั้งนาง พงศาวดารเหนือและตำนาน โดยพงศาวดารเหนือได้กล่าวเอาไว้ว่า ฤาษีสัชนาลัยเป็นผู้แนะนำให้บาธรรมราชสร้างเมืองขึ้น โดยให้เขาพนมเพลิงอยู่ภายในเมืองเพื่อให้เป็นศาสนา สถานสำหรับบูชาไฟ¹

ตามตำนานเล่าว่า ฤาษีสัชนาลัยมีความหวังใยลูกหลาน เกรงว่าต่อไปในกาลข้างหน้า จะมีข้าศึกศัตรูภายนอกมาเบียดเบียนทำให้เกิดความเดือดร้อน จึงเรียกลูกหลานซึ่งเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ว่าเขาทั้งหลาย มีบาธรรมราชเป็นหัวหน้า มาประชุมกันแล้วจึงสั่งว่าผู้เจ้าทั้งหลายจงช่วยกันสร้างบ้านสร้างเมือง ตัดเอาศิลาแลงมาทำกำแพงล้อมรอบให้แน่นหนา มั่นคง เพื่อป้องกันศัตรูหมู่ปัจจุามิตรที่มารุกรานทำร้าย เมื่อได้ฤกษ์งามยามดี บาธรรมราชพร้อมด้วยนายบ้านทั้งหลาย จึงพากันสร้างบ้านสร้างเมืองขึ้นที่ริมฝั่งแม่น้ำยมด้านตะวันตก และได้สร้างวัดอารามถวายแก่สมณะชีพราหมณ์ สร้างวิหารพระอิศวร พระนารายณ์ เป็นที่กระทำพิธีกรรม เมื่อสร้างเมืองเสร็จแล้วฤาษีสัชนาลัย ได้ตั้งบาธรรมราชเป็นพระยาชื่อว่า

¹ กรมศิลปากร นำชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย หน้า 15

พระยาธรรมราชปกครองเมือง และชื่อเมืองก็ตั้งตามชื่อของฤาษีที่สั่งให้สร้างเมือง

เมืองศรีสัชชนาลัย เป็นเมืองรุ่นเดียวกับสุโขทัยในอดีต มีความสำคัญในฐานะเป็นเมืองลูกหลวงรองลงมาจากสุโขทัย จัดสร้างตั้งแต่พ.ศ. ๑๓๖๖ ปรากฏแน่ชัด แต่จากเอกสารของล้านนาได้ปรากฏชื่อเมืองเขลียงว่าเป็นเมืองเก่ามีอายุอย่างน้อยที่สุดในราวพุทธศตวรรษที่ 16 จากพงศาวดารโยนกกล่าวว่า เมืองพระเจ้าศิริชัยอพยพครอบครัวทั้งเมืองโยนกหนักทัพมอญและไทยใหญ่ ผ่านแดนเจดียง(เขลียง) มาตั้งมั่นที่เมืองโครตริงซ์เมื่อ พ.ศ. 1547 และในจดหมายเหตุพงศาวดารจีนสมัยราชวงศ์ซ่ง^๒ กล่าวถึงชุมชนโบราณก่อนสมัยสุโขทัยเรียกว่า เมืองเขลียงอยู่ก่อนไปทางทิศใต้ของเมืองศรีสัชชนาลัยราว 1 กิโลเมตร

ในสมัยสุโขทัย ศรีสัชชนาลัย เป็นเมืองลูกหลวงที่มีความสำคัญมากในสมัยนี้ โดยศิลาจารึกสมัยสุโขทัยได้กล่าวถึง พระยพราหมจะเสด็จมาปกครองเมืองนี้ก่อนขึ้นครองราชสมบัติ ณ กรุงสุโขทัย และเมืองศรีสัชชนาลัยยังเป็นเมืองสำคัญทางด้านเศรษฐกิจอีกด้วย เพราะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมผลิตเครื่องสังคโลก เพื่อส่งเป็นสินค้าออกที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียอาคเนย์ ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19-22^๓

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ในการศึกษาสงครามระหว่างกรุงศรีอยุธยา ล้านนา และพม่า ศรีสัชชนาลัย เป็นเมืองอยู่ระหว่างเส้นทางเดินทัพของคู่สงคราม บางครั้งผู้คนอพยพหนีภัยสงครามทิ้งให้เมืองร้าง บางครั้งผู้ครองกระด้างกระเดื่อง เกิดการสู้รบปราบปราม เช่นในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เจ้าเมืองศรีสัชชนาลัยแข็งเมือง พระนเรศวรทรงยกทัพหักเอาเมืองได้ แล้วอพยพผู้คนไปยังเมืองพิษณุโลก ปล่อยให้เมืองนี้ร้าง และเมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าในปี พ.ศ. 2310 เมืองศรีสัชชนาลัยถูกทิ้งร้างเช่นเดียวกับอีกหลายเมือง

ในสมัยรัตนโกสินทร์ รัชสมัยของสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อทรงได้ชัยชนะต่อศึกพม่า ในปี 2328 ทรงเห็นว่าเมืองทุครุทโรมมากจึงโปรดให้ตั้งเมืองใหม่ ณ ตำบลวังไม้ขอน ซึ่งก็คืออำเภอสวรรคโลกในปัจจุบัน ส่วนอำเภอศรีสัชชนาลัยเดิมนั้นตั้งอยู่ที่บ้านหาดเลี้ยว

^๒ ธนาการไทยพาณิชย์ ศรีสัชชนาลัย หน้า 1

^๓ ล.ค. หน้า 2

เดิมอำเภอนี้เรียกชื่อว่าอำเภอดัง เพราะตั้งที่ว่าการอำเภออยู่หมู่บ้านปลายนา หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านตึก สถานที่นี้เคยเป็นบริเวณที่ตั้งเมืองตั้ง แต่ไม่ปรากฏคูน้ำคันดินเหมือนชุมชนโบราณอื่นๆ หลังจากการสถาปนากษัตริย์มหาดไทย เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2435 แล้ว มีการก่อตั้งมณฑลพิษณุโลกและอำเภอ จึงได้นำชื่อเมืองตั้งมาตั้งเป็นชื่ออำเภอ ว่าอำเภอดัง ตั้งอยู่นาน 12 ปี การคมนาคมติดต่อไม่สะดวกเพราะต้องอาศัยการคมนาคมทางเรือของลำน้ำแม่ น้ำยม จึงได้ย้ายที่ว่าการอำเภอดังมาอยู่ริมแม่น้ำยมฝั่งตะวันตก หมู่ที่ 1 บ้านป่าจ้ว ตำบลป่าจ้ว อยู่ได้ 5 ปีที่ว่าการอำเภอถูกโจรปล้นเผาทั้งเสียหาย จึงได้ย้ายที่ว่าการอำเภอดังมาตั้งอยู่หมู่บ้านหาดเสี้ยว ตำบลหาดเสี้ยว ประกอบกับพระราชบัญญัติในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2434 ประกาศให้ใช้ชื่อตำบลที่ตั้งว่าการอำเภอ เป็นชื่ออำเภอนั้นๆ อำเภอดังจึงเปลี่ยนเป็นอำเภอหาดเสี้ยวในพ.ศ. 2460 จนถึง พ.ศ. 2482 รัฐบาลจึงประกาศพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนนามจังหวัดและอำเภอบางแห่งลงวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2482 อำเภอหาดเสี้ยว จึงเปลี่ยนเป็นอำเภอศรีสัชนาลัย

1.6 สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอศรีสัชนาลัยตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดสุโขทัย ห่างจากตัวจังหวัด 67 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 2,050 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,194,659 ไร่⁴ อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอทุ่งเสลี่ยม สวรรคโลก ศรีนคร จังหวัดสุโขทัย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอลับแล อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ลักษณะภูมิประเทศ

ทางด้านใต้ และตอนกลาง เป็นที่ราบลุ่ม สภาพที่ดินส่วนใหญ่ เป็นดินร่วนปนทราย มีอินทรีย์วัตถุต่ำ ส่วนทางตอนเหนือและตะวันตก เป็นภูเขาสูงต่ำมีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ และมีแม่น้ำไหลผ่านตอนกลางของอำเภอ

ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอศรีสัชนาลัย อยู่ในเขตอากาศร้อน ดังนั้นอากาศจึงเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลปกติของประเทศ แต่ก็มีบ้างบางปีที่อากาศแปรปรวน เช่น ฝนอาจจะไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่ ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม

⁴ สำนักงานอำเภอศรีสัชนาลัย บรรยายสรุปอำเภอศรีสัชนาลัย หน้า 1

1.7 สภาพทางการปกครอง

การปกครองของอำเภอศรีสัชนาลัย ประกอบด้วย 11 ตำบล 94 หมู่บ้าน^๑ ดังนี้คือ

1. ตำบลหาดเสี้ยว มี 5 หมู่บ้าน
2. ตำบลศรีสัชนาลัย มี 6 หมู่บ้าน
3. ตำบลป่าจัว มี 7 หมู่บ้าน
4. ตำบลคงคู้ มี 7 หมู่บ้าน
5. ตำบลบ้านแก่ง มี 8 หมู่บ้าน
6. ตำบลหนองอ้อ มี 8 หมู่บ้าน
7. ตำบลแม่สำ มี 9 หมู่บ้าน
8. ตำบลสารจิตร มี 9 หมู่บ้าน
9. ตำบลท่าชัย มี 9 หมู่บ้าน
10. ตำบลบ้านตึก มี 10 หมู่บ้าน
11. ตำบลแม่สิน มี 16 หมู่บ้าน

จำนวนประชากรทั้งหมด 92,472 คน เป็นชายจำนวน 45,719 คน เป็นหญิง
จำนวน 46,753 คน

1.8 สภาพทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพของชาวศรีสัชนาลัย จะมีการทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ รับจ้าง
อุตสาหกรรมในครัวเรือน และหัตถกรรม เช่น การทำเฟอร์นิเจอร์หวาย เครื่องปั้นดินเผา
เครื่องเซรามิค มีโรงสีขนาดใหญ่ 2 แห่ง และยังมี การทอผ้าตีนจกอีกต่างหาก

รายได้ต่างๆ ของอำเภอศรีสัชนาลัยก็มาจากผลผลิตทางการเกษตรอุตสาหกรรม
ในครัวเรือน และสินค้าที่ได้จากหัตถกรรม

^๑ ล.ค. หน้า 2

1.9 ประวัติความเป็นมาของตำบลหาดเสี้ยว

ตำบลหาดเสี้ยว เหตุที่เรียกบ้านหาดเสี้ยวนี้ เพราะในสมัยก่อนนั้นแม่น้ำยมที่ไหลผ่านบ้านหาดเสี้ยวแรงมาก ซึ่งแต่เดิมชื่อหมู่บ้านไม่ปรากฏ แต่มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้กล่าวว่า สมัยนั้นธิดาสาวเจ้าเมืองเชียงรายเสด็จลงเรือมาด ซึ่งเป็นเรือขุดแบบพื้นเมือง ขนาด 4 แฉกที่เมืองแพร่ตามลำน้ำยมเพื่อไปเยี่ยมธิดาเจ้าเมืองตากพระสหาย เมื่อผ่านถึงหมู่บ้านนี้บังเอิญเรือรั่วแฉกจอดยาเรือที่นี้ ประกอบกับแม่น้ำยมแบ่งออกเป็น 2 สาย เมื่อเสด็จไปชมหมู่บ้านสอบถามชาวบ้านว่าหมู่บ้านนี้ชื่ออะไรแต่ไม่มีใครทราบ จึงแนะนำให้หัวหน้าหมู่บ้านตั้งชื่อหมู่บ้านขึ้นว่า "บ้านหาดเสี้ยว" ซึ่งหมายถึง น้ำไหลแรงหรือแม่น้ำผ่าเป็น 2 สาย แบ่งหาดออกเป็น 2 เขี้ยว หัวหน้าหมู่บ้านเมื่อเห็นว่าเจ้าทรงตั้งให้ก็ดีใจ เพราะในสมัยนั้นให้ ความเคารพนับถือพวกเจ้าเป็นอย่างมาก และก็เห็นดีเห็นงามด้วยจึงเรียกชื่อนั้นมาตลอด จนถึงปี พ.ศ. 2460 สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส เสด็จมาที่วัดโพธิ์ไทย ทรงโปรดรับสั่งให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขสิ่งที่ล้าหลังให้ทันสมัย โดยเปลี่ยนชื่อ "บ้านหาดเสี้ยว" เป็น "บ้านหาดเสี้ยว"

อีกสาเหตุหนึ่ง ก็น่าจะมาจาก การที่ทำนํ้ามีหาดเสี้ยว คือ แหว่งไซ ประกอบกับ หาดทรายมีต้นส้มเสี้ยว (ต้นกาหลง) ใหญ่เป็นเครื่องหมายและตรงกับชื่อในกิ่งฐานเดิมของ ชาวไทยพวน จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า "บ้านหาดเสี้ยว" ซึ่งในปัจจุบันนี้นั้นตำบลหาดเสี้ยวแบ่ง การปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน⁶

⁶ พวน พ่วงชววงศ์ ไทยพวน หน้า 1

1.10 สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลหาดเสี้ยวอยู่ทางตอนกลางของอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ทั้งหมด 44.281 ตารางกิโลเมตร⁷ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลป่าจั่ว อำเภอศรีสัชนาลัย

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลหนองอ้อ และตำบลท่าชัย อำเภอศรีสัชนาลัย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลดงคู่ อำเภอศรีสัชนาลัย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชนาลัย

สภาพภูมิอากาศ

สภาพพื้นที่ของตำบลหาดเสี้ยวเป็นที่ราบลุ่ม สภาพที่ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ซึ่งมีอินทรีย์วัตถุต่ำ และมีแม่น้ำยมไหลผ่านตำบลหาดเสี้ยว ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม

สภาพภูมิประเทศ

ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จัดอยู่ในเขตร้อนของประเทศ ไทย ลมฟ้าอากาศในฤดูร้อนจะร้อนจัด และมีจะเกิดพายุเสมอ ฤดูฝนจะตกตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม บางปีฝนเกิดทิ้งช่วง ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่ทำนาเดือดร้อน เนื่องจากขาดแคลนน้ำในการทำกรเกษตรกรรม ฤดูหนาวอากาศค่อนข้างหนาวจะเริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ไปถึงเดือนกุมภาพันธ์ และจะหนาวจัดในช่วงเดือน ธันวาคมถึงเดือน มกราคม

⁷ สำนักงานอำเภอศรีสัชนาลัย ข้อมูลปกครองท้องที่ตำบลหาดเสี้ยว หน้า 1

1.11 สภาพทางการปกครอง

ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย แบ่งการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน^๑ ดังนี้คือ

1. บ้านหาดเสี้ยว หมู่ 1
2. บ้านหาดเสี้ยว หมู่ 2
3. บ้านหาดสูง หมู่ 3
4. บ้านใหม่ หมู่ 4
5. บ้านป่าไผ่ หมู่ 5

มีจำนวนครอบครัวทั้งหมด 1,600 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 7,560 คน เป็นชายจำนวน 3,627 คน และเป็นหญิงจำนวน 3,933 คน

1.12 สภาพทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจส่วนใหญ่ของตำบลหาดเสี้ยวมาจากผลผลิตทางการเกษตรและหัตถกรรมพื้นบ้าน คือ ฝ้ายขึ้นดินจก ผลผลิตทางการเกษตรก็มาจากการประกอบอาชีพทำไร่ทำนา แต่มาระยะหลังนาแห้งแล้ว ชาวบ้านส่วนมากจึงหันมาประกอบอาชีพทอผ้า และก็ค้าขายทั่วไป รายได้ส่วนใหญ่ในปัจจุบันมาจากฝ้ายขึ้นดินจกและอาชีพค้าขาย

^๑ สำนักงานอำเภอศรีสัชนาลัย บรรยายสรุปอำเภอศรีสัชนาลัย หน้า 2

บทที่ 2

สภาพทั่วไปของชุมชนชาวไทยพวน ตำบลหาดเสี้ยว

2.1 ประวัติของชาวไทยพวนที่เข้ามาตั้งหมู่บ้าน

ชาวไทยพวน คือ ชื่อเรียกของคนไทยสาขาหนึ่ง อาศัยอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย แถบเมืองพวนในแคว้นเชียงขวาง และหลวงพระบาง แล้วต่อมาได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันได้กระจัดกระจายไปอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสานของประเทศไทย พวกนี้มีลักษณะทางภาษาใกล้เคียงกับภาษากลางมากแทบจะเรียกได้ว่าเป็นภาษาเดียวกันเลย

การอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ก็เนื่องด้วยเหตุผลหลายประการตามที่ปรากฏในพงศาวดาร และตามที่เล่าสืบต่อกันมาดังนี้คือ

1. เพราะบ้านเมืองเกิดศึกสงคราม จึงต้องอพยพหนีภัยสงครามจากบ้านเมืองเดิมมาอยู่ในประเทศไทย
2. ถูกกวาดต้อนมาเป็นเชลย เพราะบ้านเมืองเกิดแพ้ศึกสงคราม
3. ผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่ของชาวไทยพวน ได้ไปเกลี้ยกล่อมให้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย
4. เพื่อจะมาทูลพระบรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในประเทศไทย

และในการอพยพมาก็คงอพยพเข้ามาพร้อมกับชาวไทยสาขาอื่นๆ ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกัน หรือจะอยู่พวนด้วยกัน การอพยพเข้ามานั้นไม่ได้อพยพเข้ามาทีเดียว แต่ได้ค่อยๆ อพยพเข้ามา และได้กระจายไปอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยดังต่อไปนี้คือ

พ.ศ. 2321-2322 อพยพเข้ามาตั้งอยู่ที่จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี สระบุรี และจันทบุรี

¹ สมชาย พุ่มสอาด ถิ่นไทยในแหลมทอง หน้า 121

พ.ศ. 2325 อพยพมาตั้งอยู่ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกาโปรดให้ตั้ง

พ.ศ. 2345 อพยพมาตั้งอยู่ที่จังหวัดราชบุรี และจังหวัด สระบุรี

พ.ศ. 2352 อพยพมาตั้งอยู่ที่จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี

พ.ศ. 2371 อพยพมาตั้งอยู่ที่จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดนครปฐม

เมื่ออพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว ชาวไทยพวนก็ถือว่าเป็นประชากรของประเทศไทย มีสิทธิและเสรีภาพเหมือนกับประชาชนชาวไทยในประเทศทุกประการ รวมไปถึงหน้าที่ต่างๆ ที่ประชาชนชาวไทยต้องทำ ชาวไทยพวนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานก็ต้องทำเหมือนกัน และจากการที่มีอะไรหลายๆ อย่างคล้ายคลึงกับคนไทยจึงทำให้ชาวไทยพวนปรับตัวเข้ากับคนไทยได้ง่าย และอีกอย่างหนึ่งก็คือว่ามาจากบ้านที่เมืองน่องกัน ประกอบกับชาวไทยพวนซึ่งมีลักษณะนิสัย เป็นพวกที่รักสงบ ชอบอยู่อย่างสันติ จึงไม่ค่อยจะมีปัญหาอะไรกัน ถ้ามีก็จะพยายามประนีประนอมไม่ให้เป็นเรื่องเป็นราวใหญ่โต แต่ชาวไทยพวนแม้จะมีลักษณะบางอย่างคล้ายคลึงกับคนไทย แต่ก็ยังมีลักษณะบางอย่างที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวน ซึ่งได้สร้างไว้ให้กับจังหวัดต่างๆ ตามที่อพยพเข้าไปอาศัยอยู่ สำหรับชาวไทยพวนที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอยู่ที่ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ปัจจุบันมีด้วยกัน 4 หมู่บ้านคือ

1. บ้านหาดเสี้ยว หมู่ 1
2. บ้านหาดเสี้ยว หมู่ 2
3. บ้านหาดสูง หมู่ 3
4. บ้านใหม่ หมู่ 4

แต่ละบ้านนั้นจะมีวัดประจำบ้าน สำหรับชาวบ้านท่าบุงูให้ทาน บ้านละ 1 วัด ชาวไทยพวนทั้ง 4 บ้านนี้อพยพมาจากเมืองพวน แขวงเมืองเขี้ยวของในประเทศลาว การอพยพมานั้นคงจะมาในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์^๒ ก่อนปี พ.ศ. 2387 ประมาณ

^๒ พันเอก วิเชียร วงศ์วิเศษ ไทยพวน หน้า 29

5-6 ปี เพราะในปีนี้เป็นปีที่บรรดาชาวไทยพวนอพยพเข้ามา โดยเฉพาะชาวบ้านหาดเสี้ยว ได้ปลูกสร้างบ้านเรือนตลอดจนจัดหาที่ดินประกอบอาชีพ และสร้างวัดวาอารามพร้อมทั้งสร้างโบสถ์เสร็จเรียบร้อยแล้วทำการฉลองวัดและโบสถ์พร้อมกัน ตามหลักฐานซึ่งปรากฏอยู่ในศิลาจารึกที่ติดอยู่ที่ฝาผนังโบสถ์ วัดหาดเสี้ยว

การอพยพมาก็ไม่ใช่อพยพในฐานะที่ถูกกวาดต้อนเพราะแพ้สงครามมา แต่อพยพมาด้วยความสมัครใจที่จะมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในประเทศไทย เพราะได้ทราบข่าวจากบรรดาญาติพี่น้องซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ก่อนว่า ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ดีมาก การทำมาหากินก็สะดวกประชาชนมีความสมบูรณ์พลสุขไม่มีความทุกข์เดือดร้อนในเรื่องการทำมาหากินอย่างไรเลย การเสียภาษีอากรก็ไม่เดือดร้อน ปีหนึ่งเสียเพียงครึ่งเดียว แต่ที่เมืองพวนนั้นเสียภาษีปีละ 2 ครั้ง^๑ ซึ่งเดือดร้อนมากกว่า และอีกสาเหตุหนึ่งอาจจะเป็นเพราะบ้านเมืองอยู่ใกล้ชายแดน เมื่อมีข้าศึกมารุกรานย่อมได้รับความเดือดร้อน จึงพากันอพยพในทำนองหนีร้อนมาพึ่งเย็น แต่ก็ยังมีความหวาดกลัวข้าศึกอยู่ จึงได้ทำข้าวสุกตากแห้งเอาไว้ เมื่อมีข้าศึกมารุกรานจะได้หนีเอาตัวรอดและนำข้าวสุกที่ตากแห้งติดตัวไว้รับประทานโดยไม่ต้องเสียเวลาหุงต้ม

การอพยพมานี้ ฝ่ายมารวบรวมมีพี่น้องสามแสน เป็นหัวหน้านำมาคือ

1. แสนจันทร์พี่ชายใหญ่
2. แสนปัญหาน้องชายกลาง
3. แสนปัญญาน้องชายคนเล็ก^๔

ฝ่ายสงฆ์มี เจ้าหัวอ้ายสมเด็จวัดบ้านคาต เป็นหัวหน้า ในการเดินทางมาครอบครัวของแสนจันทร์มาบนหลังช้าง การเดินเข้ามาในอาณาเขตของประเทศไทยนั้น เดินทางเข้ามาทางจังหวัดน่าน แล้วเดินทางผ่านจังหวัดแพร่ จังหวัดอุตรดิตถ์ แล้วเดินทางมุ่งหน้าไปเมืองศรีสัชชนาลัย

^๑ ล.ค หน้า 29

^๔ ล.ค หน้า 30

เมื่อเดินทางเข้ามาถึงอาณาจักรเมืองศรีสัชชนาลัยแล้ว จึงได้เลือกเอาภูมิประเทศของตำบลหาดเสี้ยว บล็อกสร้างบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัย พร้อมทั้งสร้างวัดวาอารามเป็นที่ทำนุของภิกษุสามเณร และหาที่ดินเป็นที่ประกอบอาชีพ เป็นกรรมสิทธิ์ของคนแล้วได้ตั้งชื่อว่าบ้านหาดเสี้ยวจนกระทั่งปัจจุบัน^๑

การตั้งชื่อว่าบ้านหาดเสี้ยวก็น่าจะมาจากเหตุผลที่ว่า ชาวไทยพวน เมื่อย้ายไปตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ ณ ที่แห่งใดก็จะเอาชื่อบ้านที่อยู่เดิมไปตั้ง เป็นชื่อบ้านที่ไปตั้งอยู่ใหม่ด้วย เมื่อได้ตั้งถิ่นฐานเป็นที่อยู่อาศัยเรียบร้อยแล้ว แสนจันทร์ก็คงจะรายงานให้ท่านเจ้าเมืองทราบตามระเบียบ และท่านเจ้าเมืองก็คงจะรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงตามลำดับทราบตามระเบียบต่อไป ในสมัยนั้นยังไม่มี นายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านปกครองดูแลราษฎร เจ้าเมืองจึงแต่งตั้งแสนจันทร์ให้เป็นผู้ปกครองดูแลราษฎรในท้องถิ่นนั้น ตลอดจนเก็บภาษีอากรส่งให้แก่รัฐบาลและส่งถึงกรุงเทพฯ ไม่ได้ส่งที่เจ้าเมืองมีกำหนดส่งสามปีต่อหนึ่งครั้ง

2.2 สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยพวน

สภาพของที่อยู่อาศัย

บ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นเรือนสูง ใต้ถุนใช้ทำประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ทำคอกวัวคอกควาย ทำเล้าเปิด เล้าไก่บ้าง ตั้งเครื่องสำหรับทอผ้าบ้างและปลูกเป็นห้องฯ ตั้งแต่สามห้องขึ้นไปตามความเหมาะสมของแต่ละครอบครัว กว้างประมาณ 4-5 เมตร หลังคาทรงมะนิลาหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ใช้เครื่องบนผูกมัดด้วยหวาย ถ้าเป็นเจ้านายหรือผู้มีฐานะดี และวัดวาอารามก็ใช้ตะปูซึ่งทำขึ้นเองช่างตีเหล็กจะตีเป็นรูปสี่เหลี่ยม เรียวแหลม หัวตะปูทับเหล็ก 2 เท่าตัวประคองเพื่อให้หัวใหญ่ส่วนเหล็กดูเหมือนจะขุดแร่เหล็กมาหล่อหลอมขึ้นเอง เพราะเหล็กไม่มีที่ซื้อขาย หลังคาส่วนมากมุงด้วยหญ้าคา ถ้าเป็นบ้านเจ้า

^๑ ล.ค หน้า 32

นายหรือผู้มีฐานะดีและวัดก็มุ่งกระเบื้องไม้บ้าง กระเบื้องดินเผาบ้าง ส่วนพื้นและฝาเรือนปูด้วยกระดานแล้วบังด้วยกระดานส่วนผู้ที่ยากจนก็ปูด้วยไม้ไผ่สีสุกซึ่งสับออกเป็นแผ่นๆ และมีเสื่อสานด้วยหวายปูทับอีกชั้นหนึ่ง ส่วนฝาก็ใช้ไม้พันธ์เดียวกับไม้ไผ่สีสุก แต่เล็กกว่าและบางกว่าไม้ไผ่สีสุก สับแผ่นออกเป็นแผ่นเท่าๆ กัน แล้วส่วนให้ เป็นผืนกว้างขนาดใหญ่เท่าห้องเรือน ใช้ไม้ไผ่สีสุกผ่าออกทำ เป็นกรอบมัดด้วยหวายทำ เป็นฝา เรือน เนื่องจากไม่มีผู้นิยมปลูกอาคารที่หุงหาอาหาร เป็นครัวไฟไว้ เป็น เอกเทศหนึ่งต่างหาก จึงต้องจัดทำที่สำหรับหุงข้าวต้มแกงไว้ในห้องเรือน คือนับห้องเรือนจากทิศใต้ขึ้นไป ทำที่สำหรับหุงข้าวต้มแกงไว้กลางห้องที่สองทางด้านทิศตะวันตกและจัด เสา เรือน เสาที่สองจากทิศใต้ขึ้น เป็น เสา เอกแต่เรียกกันว่าเสาขวัญ และมีชานยื่นจากตัว เรือนออกไปทางทิศตะวันตกประมาณ 3-4 เมตร บันไดขึ้นลงพาดที่นอกชานทางด้านทิศเหนือ

การปลูกบ้านสร้าง เรือนไม่มี การจ้างกัน ขอแรงญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านมาช่วยปลูกแล้วเลี้ยงอาหารเท่านั้น การขอแรงญาติพี่น้องนี้ เริ่มต้นตั้งแต่ไปจัดหาอุปกรณ์การปลูกสร้างในป่า เฉพาะส่วนที่สำคัญ ตลอดจนปลูกบ้าน สร้าง เรือน เสร็จพอมีหลังคากันแดดกันฝนได้ มีพื้นที่เป็นที่อยู่หลับนอนเท่านั้น ต่อจากนั้นก็ เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้าน จะต้องทำต่อไปตามลำดับ ให้ เสร็จ เรียบร้อยบริบูรณ์

การประกอบอาชีพ

ชาวไทยพวน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ทางการเกษตรกรรม หัตถกรรมก็มีบ้างแต่ต้องว่างจากการทำเกษตรกรรมก่อน

การทำนา ทุกบ้านเรือนที่มีนาทำ เป็นของตนเองไม่ต้องเช่า และจะทำนาค่าหั้นนั้น โดยไม่ทำนาหว่านเลย เพราะพื้นที่มีระดับสูง น้ำในแม่น้ำลำคลองไม่ป่าเข้าไปถึง อาจจะมีบ้างเป็นบางปีนานๆ จะมีสักครั้งหนึ่ง แต่ก็ไม่ถึงกับทำให้ข้าวในนาเสียหาย เพราะน้ำในแม่น้ำลำคลองไหลลงเร็วมาก ข้าวที่ปลูกมีทั้งข้าวเจ้า และข้าวเหนียว แต่ปลูกข้าวเจ้ามากกว่าข้าวเหนียว เพราะรับประทานข้าวเจ้ามากกว่าข้าวเหนียว การทำนาอาศัยน้ำพ่าน้ำฝน และใช้ควาย เป็นพาหนะสำหรับไถ คลาดลาก เบ็ญล้อเลื่อน เนื่องจากชาวนานับถือพุทธ-

ศาสนาย่างเคร่งครัด ในวันพระงดเว้นการใช้แรงควาย คือไม่ใช้ควายไถ ปลูก ลาก เขี่ย ลื้อ เลื่อน ตลอดจนไม่ทำลายชีวิตสัตว์ในวันพระ เป็นอันขาด แม้แต่จะเป็นพรานป่าล่า สัตว์ในป่า นักจับปูจับปลาในแม่น้ำลำคลอง ถ้าเป็นวันพระก็ต้องงดเว้นการทำนาถ้าปีไหน ข้าวกล้าในนามีผลดีทั่วถึงกัน บรรดาผู้ที่ทำนาในบริเวณใกล้เคียงกัน ก็จะชวนกันทำลานนวด ข้าว ๗ ที่แห่งเดียวกัน เมื่อต่างคนต่างเก็บเกี่ยวขมมาลานนวดข้าว และ เมื่อนวดเสร็จ เรียบร้อยก็จะชวนกันทำบุญ โดยนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์เย็น และถวายอาหาร บิณฑบาตในวันเวลาเช้า เสร็จแล้วต่างคนก็ต่างทำขวัญข้าวของตน แล้วลากเขี่ยไปเก็บเข้า ยุ้งข้าว และก็ทำขวัญยุ้งข้าว จากนั้นก็จะมาทำขวัญควาย พร้อมทั้งแอกและได้อีกครึ่งหนึ่ง ทุกๆ คราวเรือนจะต้องทำเช่นนี้ด้วยกันทั้งนั้น เมื่อเรียบร้อยแล้ว ก็พร้อมใจกันไปทำบุญตัก บาตรเลี้ยงพระที่วัดอีกครั้งหนึ่ง

การทำไร่ ทำนาฤดูฝน เช่นเดียวกับการทำนา ทั้งนี้เพื่อเก็บพืชผลมารับประทานใน การทำนาบ้าง เก็บส่วนที่จะเก็บไว้ได้นานสำหรับรับประทานตลอดทั้งปีบ้าง พืชที่ปลูกในไร่ คือข้าวไร่ เป็นข้าวเหนียวเป็นพันธุ์ข้าวชนิดหนึ่งซึ่งจะปลูกในไร่โดยเฉาะ ไม่ต้องอาศัยน้ำ เลี้ยงลำต้น มีกลิ่นหอมชวนรับประทาน วิธีปลูกก็ง่ายๆ นอกจากนี้ยังปลูก ข้าวโพด พัก แดง เต้า พริก มะเขือ ถั่ว งา ฝ้าย คราม

การทำสวน ทำไม้ไม่มีกำหนดฤดูกาล เมื่อว่างเวลาไหนก็ไปดูแลและทำในเวลาไหน เพราะปลูกไม้ยืนต้นเป็นส่วนมาก เช่น มะม่วง ขนุน ส้มโอ ฝรั่ง ส่วนไม้ล้มลุกก็มีบ้างเช่น กล้ายต่างๆ

การเลี้ยงสัตว์ มีน้อยมากส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้สำหรับใช้งานและใช้สำหรับ เป็น อาหาร

หัตถกรรม ก็เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่ชาวไทยพวนกระทำกันหลังจากมีเวลาว่างจากการ ทำนา โดยผู้หญิงก็จะทอผ้า ส่วนผู้ชายก็จะตีเหล็ก

และสิ่งที่ได้รับการยกย่องของชาวไทยพวนคือ ผ้าขึ้นตีนจก ซึ่งมีทั้งหมด 9 ลายดัง นี้คือ

25

0465

30 SEP 2006

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

431263

1. ลายเครือน้อย
2. ลายเครือกลาง
3. ลายเครือใหญ่
4. ลายดอกมณีสืบหก
5. ลายสิบสองหน่วยตัด
6. ลายน้าอ่าง
7. ลายสองห้อง
8. ลายแปดขอ
9. ลายสี่ขอ

การแต่งกาย

ชายนุ่งกางเกงและผ้าจุงกระเบน ผ้าขาวม้าพาดบ่าหรือคาดเอว เวลาไปทำบุญให้ทานใช้พาดบ่าบ้าง เจลียงบ่าบ้าง เป็นบางเวลา หึงนุ่งผ้าชิ้น ผ้าขาวม้ารัดนม เรียกว่า "แห้งคู่" ทั้งชายและหญิงไม่สวมเสื้อ แต่เวลาไปทำนาทำไร่ ต้องสวมเสื้อสีดำหรือสีครามทุกคน ชายสวมเสื้อแขนยาวเพียงข้อศอกไม่รัดตัว หึงสวมเสื้อรัดตัวแขนยาวถึงข้อมือ กระดุมเสื้อใช้เงินกลมโบราณหนักเม็ดละ 1 สลึงบ้าง 1 เฟื้องบ้าง ผู้ไม่มีเงินกลมโบราณก็จ้างช่างทำของเทียมเหมือนของจริง เสื้อแต่ละตัวใช้กระดุมมากน้อยตามขนาดตัวของแต่ละบุคคล ขนาดธรรมดาใช้ 32 เม็ด คิดเป็นน้ำหนักเงิน 8 บาท คิดเรียงเป็นแถวยาวตามตัวตั้งแต่คอถึงสะเอว เสื้อผ้าที่ชงนุ่งห่ม ทอและตัดเย็บย่อมเองทั้งนั้น สีที่ชงนุ่งห่มก็ใช้สีธรรมชาติคือรากไม้ต้นไม้ ดอกไม้ ผลไม้

เมื่อเวลาเป็นเด็ก หึงใช้กำไลข้อมือ กำไลข้อเท้า เรียกว่า "ทองแทน" ชายใช้กำไลข้อเท้าด้วยเงินและทอง มีทั้งชนิดกลางและชนิดคั้น ชนิดกลางเรียกว่า "กำไลช่ง" ชายเมื่อโตอายุประมาณ 15-16 ปี ก็เลิกใช้ สำหรับหญิงเมื่อโตเป็นสาวหรือแต่งงานแล้วก็เลิกใช้

ภาษา

ภาษาของชาวไทยพวน ใช้ภาษาไทยแท้ เสียงวรรณยุกต์ใกล้เคียงกับภาษาภาคกลางมากกว่าเสียงของชาวอีสานเป็นส่วนมาก เช่น

แม่ ก็ออกเสียงว่า แม่ ไม่ใช้ แม่

น้ำ " น้ำ " นาม

เมื่อเทียบเคียงกับภาษาไทยสาขาอื่น ใกล้เคียงกับภาษาผู้ไทย หรือไทยภู และภาษาเข้อ คือ ออกเสียงสระโอะไม่ม้วน เป็นเสียงสระเออ เช่น

ำด้ ออกเสียงเป็น เต๋อ

ำห์ " เต๋อ

ภาษาของชาวไทยพวนนั้น แทบจะเป็นภาษาเดียวกันกับภาษาของภาคกลาง

การนับถือศาสนา

ชาวไทยพวนนั้น เป็นพวกที่นับถือพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัดมากคงจะมาจาก การที่ได้รับการอบรมสั่งสอนสืบต่อกันมาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก คือสอนให้กราบไหว้พระและเคารพวัดวาอารามตลอดจน บุญนียวัตถุในทางพระพุทธศาสนา ทั้งที่อยู่ในวัดและอยู่นอกวัด เช่น พระพุทธรูปและพระเจดีย์ และ เมื่อเห็นเวลาพระเดินผ่านมาก็ห้ามไม่ให้เดินสวนทางกับพระให้ทรุดตัวลงนั่งยองๆ ประณมมือไหว้จนกว่าพระจะเดินผ่านไปจึงสามารถลุกขึ้นยืนได้ เวลามีการทำบุญที่วัดก็พาเด็กไปด้วย แม้ที่สุดเด็กที่ยังไม่เคียงสายังเดินไม่ได้ก็พาไปด้วย และได้สั่งสอนลูกหลานว่าอย่าไปถ่ายอุจจาระปัสสาวะลงในวัดจะเป็นบาป แต่ก็มี การสอนวิธีแก้ไม่ให้ เป็นบาปไว้ด้วย คือ ถ้าเด็กยังไม่เคียงสายถ่ายอุจจาระปัสสาวะลงในวัด ก็คือว่าเป็นบาป ที่เลี้ยงเด็กก็จะเอาฝ่ามือไปแตะที่ปัสสาวะแล้ว เอาฝ่ามือที่เบือนปัสสาวะนั้น มาลูบที่หัวของเด็ก เมื่อทำเช่นนี้แล้ว เชื่อว่า เด็กจะไม่มีบาป และก็จะทำเช่นนี้กันทุกคน การห้ามไม่ให้ถ่ายอุจจาระปัสสาวะลงในวัดนี้ ได้ผลจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ คือ ผู้ใหญ่จะไม่ยอมถ่ายอุจจาระปัสสาวะลงในวัดเลย แม้แต่ล้ามของพระซึ่งอยู่นอกวัดก็จะไม่ถ่ายร่วม อีกอย่างหนึ่ง

รากของต้นโพธิ์ ซึ่งสูงขึ้นมาพันดินก็ห้ามไม่ให้เดินข้ามหรือเหยียบ ถ้าข้ามหรือเหยียบก็เป็นบาป ใบหรือกิ่งโพธิ์ก็ห้ามไม่ให้ไม่ให้เด็กหรือหัดเป็นอันขาด ถือว่าเป็นบาปใหญ่หลวงถึงกับพูดกันว่า เป็นบาปเท่ากับการทำพระพุทธรูปเจ้าให้ หื้อพระโลหิต^๑

การรักษาพยาบาลในเวลาเจ็บไข้

เมื่อมีอาการเจ็บไข้ไม่สบาย ถ้ามีอาการไม่มากนัก ก็ไปสอบถามชาวบ้านว่ามีอาการเป็นอย่างไรจะใช้ยาอะไรรับประทาน เมื่อได้รับคำบอกกล่าวแล้วก็ไปเที่ยวเก็บหาแต่ละอย่างมา ส่วนมากเป็นรากไม้ ใบไม้ นำมาต้มหรือบดให้ละเอียดแล้วรับประทาน ถ้ามีอาการหนักก็เชิญหมอมาทำการรักษา แต่เนื่องด้วยมีความเชื่อทางผีสงฆ์อยู่บ้างก็มีการรักษาทางผีสงฆ์ร่วมกับหมอยาด้วย และการรักษาทางผีสงฆ์ก็มีหลายวิธีคือ

1. วิธีทิ้งข้าว จะใช้กับเด็กที่ยังรับประทานนมแม่อยู่ โดยผู้ที่ทำพิธีคือแม่เผ่าจะหยิบเอาก้อนหนึ่ง แล้วหงายมือใช้หลังมือตอนปลายนิ้วมือลูบหรือลากไปตามตัวเด็ก ให้หลังนิ้วมือลูบตัวเด็กตั้งแต่ศีรษะถึงปลายเท้า ปากก็พร่ำกล่าวว่าจะไปตามวิธีการของแม่เผ่า เมื่อกล่าวจบก็ใช้น้ำลายใส่ก่อนข้าวแล้วโยนทิ้งไปทางทิศตะวันตก
2. วิธีเรียกขวัญ พ่อแม่ของเด็กจะต้องเตรียม ข้าวสุกพอประมาณ 1 ก้อน ใบไม้ 1 กำมือ 1 ฟอง เกลือประมาณหยิบมือหนึ่ง ใส่ไว้ในกล่องข้าวซึ่งสานด้วยไม้ไผ่และสานทับ แม่เผ่าจะใช้ผ้าขาวม้าห่อกล่องข้าวนี้แล้วสพายเจวียงป่าไปทางซ้ายหรือขวาตามแต่จะถนัด แล้วจะเดินลงเรือนไปตามเส้นทางบ้านหรือหัวบ้าน ปากก็พร่ำว่าไปตามวิธีการของแม่เผ่า เมื่อเดินพอสมควรแล้ว ก็อ้อมวกกลับมาบ้าน เด็กและมอบกล่องข้าวให้ เด็กซึ่งพ่อและแม่ของเด็กจะนำเด็กมาคอยรับ เมื่อเด็กนอนในเวลากลางคืนพ่อแม่ของเด็กจะนำกล่องข้าวนั้นไปวางไว้ที่บนหัวนอนของเด็ก
3. วิธีสูยขวัญ จะทำต่อจากวิธีเรียกขวัญในเวลาตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น พ่อแม่ของเด็กจะเตรียม ถาด 1 ใบ ชาม 3 ใบ ใส่ไว้ในถาดพร้อมกับกล่องข้าว ชามใส่ข้าวสุก 1 ใบ ใส่เกลือป่น 1 ใบ วางไว้ 1 ใบ เมื่อแม่เผ่ามาก็จะจัดการถาดให้กับแม่เผ่า พร้อมกับ

^๑ ล.ค. หน้า 61

อุ้มเด็กไปด้วย แม่เฒ่าเปิดฝากล่องข้าวออกแล้วหยิบไข่ออกมาปอกแล้ววางไว้ในชามที่วางอยู่ แล้วก็เอ่ยปากเรียกขวัญมาสู่เด็ก พร้อมกันนั้นก็ใช้มือหยิบไข่ชนิดหนึ่ง หยิบข้าวชนิดหนึ่ง จุ่มเกลือชนิดหนึ่ง แล้วเอาไปวางไว้ที่ศีรษะของเด็กบ้าง ที่มือบ้าง ส่วนที่วางที่มือเด็กก็เอาเข้าปากรับประทานเลย ทำอยู่เช่นนี้จนกว่าจะกล่าวคำสู่ขวัญจบ เมื่อจบแล้ว ก็ให้เด็กรับประทาน ข้าว ไข่ เกลือที่เหลือต่อไป

4. วิธีรดน้ำมนต์ คือ หมอจะใช้น้ำมนต์จากถังหรือตุ่มน้ำมนต์ซึ่งได้ทำการเสกเป่าไว้ก่อนแล้วขึ้นมายืนหนึ่ง แล้วนั่งยองๆ อยู่ข้างหลังคนป่วย ซึ่งนั่งหันหน้าเหยียดเข้าไปทางทิศตะวันตก บริกรรมเวทย์มนต์คาถาไปตามเรื่องราวของหมอแล้วส่งขันน้ำมนต์ให้คนไข้รับประทานชนิดหนึ่งแล้วยื่นขันน้ำมนต์ส่งไปที่ศีรษะคนไข้ตลอดจนถึงปลายเท้า เสร็จแล้วนั่งยองๆ ใช้มือหรือ เขี้ยว เสือ เขี้ยวหมี่ จุ่มลงในขันน้ำมนต์แล้วกริดไปตามตัวคนไข้ทั้งหน้าและข้างหลัง ตลอดจนตามแขนขาจนทั่วตัว กริดแล้วกริดอีกปากกับบริกรรมคาถาไปเมื่อกริด เสร็จแล้วก็ยื่นขันน้ำมนต์อาบให้คนไข้ และจะ เอามือจดลงบนศีรษะของคนไข้จนกว่าจะอาบน้ำมนต์เสร็จ

5. วิธีเสี่ยงทาย คือ เมื่อหมอได้รับเชิญให้ไปรักษาคนไข้ ก็จะสพาคำคมุขมิออกไปบ้านของคนไข้ แล้วเริ่มทำพิธีเสี่ยงทาย โดยจัดตั้งเครื่องคารวะเคารพครุ สิ่งของที่ใช้ทำการเสี่ยงทายคือ ไข่ไก่ 2 ฟอง ข้าวสารพอสมควร ตั้งไว้กองข้างหน้าหมอนั้น หมอจะเข้าทรงและทำการโปรยข้าวลงบนไข่ ถ้าคิดเป็นจำนวน 1 หรือ 3 เม็ด ก็เป็นดี ถ้าคิด 2 หรือ 4 เม็ด ก็เป็นคู่ แล้วจะทำอีกครั้งหนึ่งถ้าออกเหมือนเดิมก็แสดงว่าไม่มีอะไรจะหายในเร็ววัน แต่ถ้าเสี่ยงทายไปแล้วไม่เหมือนเดิมจะหยุดพักและจะทำใหม่ต่อไปอีก 2-3 วัน ถ้าเสี่ยงทายยังออกไม่เหมือนเดิมแสดงว่าไม่มีทางรักษา หมอก็จะเลิกรักษา

6. วิธีรับประทานยาหรือ เชิญหมอยามารักษา การเชิญหมอมารักษานั้น หมอไม่มีหยูกยาอะไรเลย เมื่อมีคนไปหาหมอก็หยิบคำรายาใส่ยามไปบ้านคนไข้ แล้วตรวจดูอาการของคนไข้ เมื่อทราบว่ามีอาการอย่างไรแล้วก็มานั่งเปิดคำรายานั้น เรื่อยไปจนกว่าจะพบยาซึ่งมีสรรพคุณตรงกับอาการโรคของคนไข้ เมื่อพบแล้วก็คัดลอกใส่ เศษกระดาษให้ญาติของคนไข้ไปหามา ถ้าเป็นยาต้มก็จัดใส่หม้อต้มให้รับประทาน ถ้าเป็นยาบดกับค้ำให้ละเอียดแล้วละลายให้รับประทาน ถ้าถูกกับโรคก็ให้รับประทาน เรื่อยไป แต่ถ้าไม่ถูกกับโรคหมอก็มา

เปิดตำราอ่านคูนานอื่นอีกต่อไป แล้วก็ดำเนินการเหมือนเดิม เมื่อหมอบจัดการทำยาให้แล้ว ก็กลับบ้าน โดยไม่ได้อะไร เป็นการตอบแทนเลย

การแต่งงาน

การที่ชายหญิงจะอยู่ร่วม เป็นสามีภรรยา กัน ฝ่ายชายต้องไปสู้อหญิง เมื่อหาได้ ฤกษ์ยามดีวันดีแล้ว ฝ่ายชายต้องจัดเผ่าแก่ไปสู้อฝ่ายหญิง เผ่าแก่ที่ไปสู้อต้องไป เป็นคู่คือ 2 หรือ 4 และเป็นคนประพฤติดีมีศีลธรรม มีครอบครัวมีลูกเต็มแล้ว อยู่ครองกันด้วยความ ร่าเริงดีไม่ เป็นร้าง เป็นหม้าย เมื่อเจรจาสู้อเป็นที่ตกลงกันแล้ว ฝ่ายชายก็กำหนดนัดหมาย วันที่จะให้เผ่าแก่ไปอีกครั้งหนึ่ง

การไปครั้งที่สองนี้ต้องมีสิ่งของไปด้วย คือ หมาก 2 โหมติดกัน โดยใช้หมากลูก หนึ่งผ่าออกเป็น 5-6 ซีก แล้วใช้ เข็กร้อยตรงกลาง โดยใช้เหล็กแหลมนำก่อน เข็กรละ 15-20 ลูกติดกัน 2 โหม เรียกว่าหมาก 2 โหม และห่อยาเส้นมีจำนวนห่อตามที่ฝ่ายหญิง เรียกร้อง ห่อยาต้องใช้หางมัด เมื่อถึงวันที่กำหนดนัดหมายกันไว้ฝ่ายชายจะจัด เผ่าแก่ไป เผ่าแก่ที่ไปคราวนี้เป็นหญิงมีสามีแล้ว มีความประพฤติดีมีศีลธรรม เป็นคนผัวเดียวเมียเดียว ไม่ เป็นร้าง เป็นหม้าย และไป เป็นคู่คือ 4 คน หญิงสาวหอบห่อยา 3 หอบ 3 คน เผ่าแก่ สะพายย่ามใส่หมาก 2 โหม และให้ 1 คู่ มัดติดกัน กระเทียม 4 หัว มัด เป็น 2 มัด มัด ละ 2 หัวแล้วเอามาติดกันอีกครั้งหนึ่ง เกลือ 2 ห่อ มัดติดกัน ห่อยา 2 ห่อมัดติดกัน เมื่อ ไปถึงก็มอบให้ เผ่าแก่ฝ่ายหญิง ซึ่งเป็นหญิงเหมือนกันคอยต้อนรับอยู่ เมื่อรับแล้วก็จัดหญิงนำ ไปแจกแก่ญาติฝ่ายหญิงจนทั่วกันส่วนญาติ เมื่อได้รับห่อยาก็จะให้สิน เป็น 2 เท่า เมื่อญาตินำ ของมาให้หมดแล้ว เผ่าแก่ฝ่ายหญิงก็จัดใส่หามมอบให้แก่ เผ่าแก่ฝ่ายชาย เมื่อเรียบร้อยแล้ว ก็พากันกลับ

วันแต่งงาน "เรียกว่าวันก้าวสาว" ฝ่ายชายจะต้องจัดขันหมาก 1 ขัน แต่ไม่ใช่ ขันใช้โตก แต่จะเป็นพานแทน และให้เผ่าแก่จัด เป็นคู่คือ 4-6-8-10 คน เมื่อได้ฤกษ์งาม ยามดีเผ่าแก่ก็นำขันหมากไป เมื่อไปถึงบ้านเจ้าสาวแล้ว เผ่าแก่ฝ่ายเจ้าสาวก็ให้คนนำขัน หมากซึ่งจัด เช่นเดียวกับฝ่ายของเจ้าบ่าวออกมาตั้งเคียงกัน ต่างฝ่ายต่างก็เชิญให้รับประ ทานหมากของกันและกัน แล้วเผ่าแก่ฝ่ายเจ้าบ่าวกล่าวมอบเงินค่าต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. เงินค่าตัวซึ่งกำหนดไว้ตามประเพณีแต่ละบ้าน
2. เงินค่าน้ำนม
3. เงินค่าสำหรับกับข้าว
4. เงินค่าควาย
5. เงินค่าสายตาลุง

นอกจากนี้ยังมีกรณีพิเศษที่ฝ่ายเจ้าบ่าวจะต้องเพิ่มเงินให้แก่ฝ่ายเจ้าสาวอีกคือ

1. ถ้าฝ่ายเจ้าสาวมีพี่ชายที่สาวร่วมบิดามารดาเดียวกัน ที่ยังไม่ได้แต่งงาน แต่เจ้าสาวแต่งงานก่อน ฝ่ายเจ้าบ่าวจะต้องถูกเรียกเงินให้แก่พี่ชายที่สาวของเจ้าสาวอีกตามแต่จะตกลงกัน

2. ถ้าฝ่ายเจ้าสาวยังไม่เคยแต่งงานเลย ส่วนเจ้าบ่าวเป็นพ่อร้างพ่อหม้ายฝ่ายเจ้าบ่าวก็น่าจะต้องเพิ่มเงินให้แก่ฝ่ายเจ้าสาวเป็นพิเศษอีก แล้วแต่จะตกลงกัน

เจ้าบ่าวต้องไปถึงบ้านเจ้าสาว ในระยะเวลาพอเหมาะพอดีกันกับเผาแก่มอบเงินเสร็จ หรือในระยะเวลามอบเงินจนจะเสร็จ เมื่อคณะเจ้าบ่าวไปถึงก็ไม่ต้องทำพิธีอะไรอีก เพราะเผาแก่จัดทำกันเสร็จเรียบร้อยแล้วตอนนี้มีการเลี้ยงอาหารกันเท่านั้น เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วเผาแก่และคณะเจ้าบ้านก็กลับ สิ่งของที่นำไปด้วยคือ พานขันหมาก หาบขันหมาก ดาบ 1 เล่ม ส่วนเจ้าบ่าวเมื่อกลับไปแล้ว ถ้ามีฐานะเป็นขึ้นไปบนบ้านเรือนของตนก็ขึ้นไปเลย ถ้าไม่ขึ้นไปหรือขึ้นไปแล้วกลับลงมา จะขึ้นบ้านอีกไม่ได้เป็นเวลา 3 วัน จนกว่าฝ่ายภรรยาจะจัดทำพิธีให้กลับบ้านก่อน

เมื่อแต่งงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ฝ่ายทางบ้านสะใภ้จะต้องเชิญญาติที่ใกล้ชิดทั้ง 2 ฝ่ายมาร่วมรับประทานอาหารกับเขยและสะใภ้อีก 2 เวลา คือ เวลาเย็นของวันแต่งงาน และเวลารุ่งเช้าของวันรุ่งขึ้น ส่วนญาติผู้ใหญ่ทั้ง 2 ฝ่าย ก็ถือโอกาสให้ศิลาให้พรด้วย และในระหว่างที่เป็นเขยหม่อมอยู่ในบ้านของพ่อตาแม่ยายนั้น ลูกเขยจะผลิตผ้าถุงบนบ้านเรือนไม่ได้ เป็นเด็ดขาด เพราะถือว่าถ้าผลิตผ้าถุงบนบ้านเรือน เป็นการไม่เคารพยำเกรงพ่อตาแม่ยายต้องลงไปผลิตผ้าถุงข้างล่าง จะเป็นใต้ถุนเรือนหรือที่ใดที่หนึ่งก็ได้

ในวันที่สามจากวันแต่งงาน ฝ่ายทางบ้านสะใภ้จะต้องจัดทำขนมให้ลูก เขยกลับบ้าน เพื่อนำไปฝากพ่อแม่ผู้ และญาติพี่น้อง ขนมที่จัดทำไปคือ ขนมเปียกปูน ข้าวต้มมัด ทั้งสองอย่างนี้ทำมาใส่มะพร้าวและข้าว เกรียบข้าวแดงทอดน้ำมัน จัดไปให้ เพียงพอที่จะแจกจ่ายแก่ญาติพี่น้องฝ่ายผู้ให้ทั่วถึง และจัดใส่หีบให้หญิงสาวหอบตามไปในวัน เวลา เย็นของวันที่สาม ส่วนลูก เขยสะพายย่ามใส่ขนม เล็กน้อย เป็นทำนองว่า พี่สะใภ้ฝากไปให้แก่น้องๆ ของสามี และสะพายคาบ เถมที่ยังไม่ได้ปากลับไปด้วย เมื่อวันแต่งงาน เดินมาตามทางไหนก็ให้ เดินกลับตามทางนั้น เมื่อไปถึงบ้านพ่อแม่ผู้แล้ว หญิงสาวที่หอบของไปส่งก็พากันกลับ ส่วนขนมที่นำไปนั้น พ่อแม่ผู้ก็จัดให้คนนำไปฝากญาติพี่น้องจนทั่วถึงกัน ฝ่าย เขยกินนอนค้างอยู่ที่บ้านของตนอีกหนึ่งคืน ในวันรุ่งขึ้นบรรดาญาติพี่น้องที่ได้รับขนมพากันนำของมาให้ แล้วพ่อแม่ผู้ก็จัดใส่หีบให้หญิงสาวหอบไปส่ง ซึ่งกลับในวันเย็น

หลังจากจัดทำพิธีให้ลูก เขยกลับบ้านแล้ว แม่ผู้จะต้องหาโอกาสไป เยี่ยมลูกสะใภ้ให้ได้สักวันหนึ่ง คราวใดที่แม่ผู้ไม่ไป เยี่ยมลูกสะใภ้ ลูกสะใภ้ก็จะไม่ไปบ้านพ่อแม่ผู้คราวนั้น หรืออีกอย่างหนึ่งว่า ลูกสะใภ้จะขึ้นบ้านพ่อแม่ผู้ไม่ได้ เป็นอันขาด เมื่อแม่ผู้ไป เยี่ยมลูกสะใภ้แล้ว ลูกสะใภ้จึงจะไป เยี่ยมพ่อแม่ผู้ได้ และหลังจากนั้นก็ไปมาหาสู่บ้านพ่อแม่ผู้ได้ เป็นปกติธรรมดา

การมีเหย้ามี เรือนหลังแต่งงาน

เมื่อชายหญิงแต่งงานกันแล้ว ก็ต้องช่วยกันทำมาหากิน เพียงเลี้ยงครอบครัวและตั้งตัวให้เป็นหลักฐาน มีบ้านเรือนเป็นของตัวเอง สามภรรยาคู่ไหนถ้าพ่อแม่ทั้ง 2 ฝ่ายต้องการให้อยู่บ้าน เรือนของท่านก็ต้องตกลงกันก่อนโดยถ้าพ่อแม่ของฝ่ายหญิงจะให้อยู่ในบ้าน เรือนของท่าน ทั้งสามภรรยาก็อยู่ได้ เลยโดยไม่ต้องทำพิธีรีตองอะไรกันอีก

ถ้าพ่อแม่ฝ่ายชายมีความประสงค์จะให้ลูกชายอยู่บ้าน เรือนของท่าน ลูกสะใภ้ก็จะต้องมาอยู่ด้วย เพราะ เขาทั้งสอง เป็นสามภรรยากันก็จำเป็นจะต้องอยู่ด้วยกัน ในกรณีนี้ถึงแม้ว่าทั้ง 2 ฝ่ายจะได้ทำความตกลงกันไว้แล้วก็ตาม ตามประเพณีก็จะต้องทำพิธีขอลูกสะใภ้ด้วย โดยพ่อแม่ฝ่ายชายก็จัด เฒ่าแก่ไปของลูกสะใภ้กับพ่อแม่ของลูกสะใภ้ ฝ่ายสะใภ้

เมื่อพ่อแม่ตกลงปลงใจจะให้ไปอยู่บ้านพ่อแม่แล้ว ก็จะเตรียมข้าวของจำเป็นซึ่งจะต้องนำไปใช้ ตลอดจนถึงของเครื่องใช้ในชีวิตทุกอย่าง และใบลาญาติพี่น้องที่เคารพนับถือ ในวันที่จะไปบ้านพ่อแม่แล้ว บรรดาญาติพี่น้องก็จะนำสิ่งของมาให้ แล้วก็พากันคอยอยู่เพื่อส่งเสียก่อน และช่วยกันจัดคนหาของไปส่งตามสมควรด้วย เมื่อถึงเวลาที่กำหนดนัดหมายกันไว้ พ่อแม่ซึ่งพ่อแม่ฝ่ายชายจึงพาไปรับก็ไปถึง พ่อแม่ของลูกสะใภ้ก็ฝากฝังลูกสาวกับพ่อแม่สองสามีภรรยาที่กราบไหว้ลาพ่อแม่และญาติพี่น้องที่มาส่งทุกคน ในโอกาสที่พ่อแม่และญาติพี่น้องก็จะกล่าวสั่งสอนลูกสาวหลานสาว และให้ศิลาให้พรตามธรรมเนียม เมื่อพร้อมแล้วพ่อแม่แม่ก็ลาพ่อแม่ของสะใภ้และญาติที่มาส่งทุกคน แล้วพาสองสามีภรรยาพร้อมผู้ที่หาของไปส่งลงเรือนไป เมื่อไปถึงบ้านพ่อแม่แล้ว สองสามีภรรยา ก็ไปกราบไหว้พ่อแม่พ่อแม่พร้อมด้วยญาติพี่น้องที่มาคอยต้อนรับอยู่ที่ทุกคน จากนั้นก็กล่าวคำทักทายปราศรัยให้ศิลาให้พร แล้วก็นำอาหารมาเลี้ยงดูกัน เสร็จแล้วต่างคนต่างก็พากันลากลับ

ส่วนสามีภรรยาที่พ่อแม่ทั้ง 2 ฝ่าย ไม่ประสงค์จะให้อยู่บ้านเรือนของท่าน สามีภรรยาทั้งคู่ เมื่อแต่งงานแล้วก็ต้องเตรียมการปลูกบ้านสร้างเรือน เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของคนต่อไป พ่อแม่ทั้ง 2 ฝ่ายก็ต้องช่วยเหลืออย่างเต็มที่ แต่ภาระหนักต้องตกอยู่กับพ่อแม่ของฝ่ายหญิง เพราะมาดำเนินการที่บ้านพ่อแม่ฝ่ายหญิง เมื่อเตรียมพร้อมทุกอย่างแล้ว ก็หาวันฤกษ์ยามยามตีปลูก เรือน

การคลอดลูก

เมื่อภรรยาตั้งครรภ์แล้วประมาณ 4-5 เดือนก็จะคลอด สามีจะต้องไปตัดพื้นไม้สะแกนป่าเพื่อใช้เป็นพื้นสำหรับอยู่ไฟ แล้วขนมาตั้งเรียงกองไว้ที่หน้าบ้าน ภรรยาปวดท้องจะคลอด สามีต้องปลักกองพื้นให้ล้มลง ผู้ที่ทำการคลอดก็เป็นพวกหมอด่าแยมาทำการคลอดให้โดยไม่มี การคิดค่าทำคลอดใดๆ เลย

เมื่อคลอดลูกแล้ว ก็จะจัดการกับแม่และลูกต่อไป สำหรับแม่ก็ให้รับประทานยาที่มีส่วนประกอบเพียง 2 อย่างคือ เกลือกับน้ำมันมะขามเปียก แล้วไปเอาหินมาจุดไฟ จัดทำพิธีให้แม่ของเด็กอยู่ไฟ ใน 3 วัน 3 คืนแรกต้องให้นั่งอยู่ตลอดและในระหว่างอยู่ไฟ แม่ของ

เด็กจะต้องงดเว้นจากการรับประทานอาหารข้าวทุกอย่าง เว้นแต่เกลืออย่างเดียว การอยู่
ไฟนี้สำหรับลูกคนแรกต้องอยู่อย่างน้อย 1 เดือน ส่วนคนต่อมา ก็อยู่ตามพอสมควร

สำหรับ เด็กหลังจากคลอดลูก ก็จัดการตัดสายสะดือด้วยไม้รวกหรือไม้ไผ่ที่คมแล้ว
นำไปล้างให้สะอาด เมื่อเสร็จแล้วก็เอาไปใส่ในกระบอกไม้ไผ่แล้วเอาเกลือโรยนิดหน่อย
แล้วสามีก็เอาระบอกไม้ไผ่ที่ใส่สายสะดือไปฝังไว้ที่บันไดบ้านสำหรับขึ้นเรือน ต่อไปจะมีอีก
ก็คนก็ต้องฝังที่เดียวกัน เมื่อตัดสายสะดือเสร็จแล้วก็จัดการบ่อนข้าวเด็ก ถ้าเป็นเด็กผู้ชายก็
ให้ผู้ชายบ่อน ถ้าเป็นเด็กผู้หญิงก็ให้ผู้หญิงบ่อน และบ่อนเพียง 3 คำ เพียงแค่นี้เอาข้าวไป
ตะริมฝัก เทานั้นพอ เป็นพิธี

การทำศพ

การทำศพของชาวไทยพวกนั้น ไม่นิยมเก็บศพไว้หลายวัน ถ้าตายในวันที่ไม่ห้าม
ฝังศพ เผาศพ และมีเวลาพอที่จะจัดการฝังหรือเผาได้ก็จะจัดการทำกันเลย เช่น ตายใน
เวลาเช้า ก็เอาไปเผาในเวลาเย็น เมื่อมีคนตายญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านใกล้ เรือน เคียงก็
จะมาช่วย เหลือโดยพร้อมหน้ากัน บรรดาผู้ที่ เป็นญาติใกล้ชิดก็จะช่วยกันจัดการอาบน้ำศพ
แล้ว เอาไปนอนหันหัวไปทางทิศใต้หรือทิศตะวันตกที่นี้สุดแต่สถานที่ที่จะอำนวยให้ เอาผ้ามา
ขึง เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพื่อป้องกันไม่ให้แมลงกระโดดข้ามได้ เพราะถือว่าถ้าแมงก็โดดข้าม
ศพก็จะลุกขึ้นนั่ง ส่วนพวกที่เป็นช่างไม้ก็ช่วยกันจัดการทำหีบศพ เมื่อเสร็จ เรียบร้อยแล้วก็
เอาศพลงบรรจุในหีบ ผู้ที่เป็น เจ้าพิธีทางศาสนา ก็ไปนิมนต์พระมาสวดมาตिकाบังสกุล ซึ่งมี
พระสงฆ์ เมื่อรับนิมนต์แล้วก็จะไปสวดในทันทีเลย และจะต้องอยู่จนกว่าจะนำศพไปฝังหรือ
เผา เรียบร้อยแล้ว ชาวบ้านไม่ต้องนิมนต์อีก ส่วนพวกที่มีกำลังแข็งแรงก็ถือมีดถือขวานไป
ป่าช้า เพื่อตัดพินสำหรับ เผาศพแล้วจัดตั้งกองไว้ให้ เรียบร้อย เมื่อนำศพไปแล้วก็ยกตั้งบนกอง
พินเลย ที่บ้านของคนตายนี้ เจ้าบ้านจะต้องจัดตั้งขันน้ำส้มป่อยไว้ เชิงบันไดชั้นหนึ่ง เพื่อผู้ที่
มาบ้านคนตายนี้แล้วจะกลับบ้านของตน จะได้ เอาน้ำส้มป่อยนี้ประพรมศีรษะ เสียก่อนแล้วจึง
กลับไป เพราะถือว่า เมื่อเอาน้ำส้มป่อยประพรมศีรษะแล้ว ผีสงคามแดงซึ่งจับหรือเกาะอยู่
ตาม เนื้อตามตัวและ เลื้อยผ้าก็จะปล่อยวางไม่กล้าจะจับหรืออยู่อีกต่อไป แม้จะติดตามไปด้วยก็
ไม่ได้

บทที่ 3

วัฒนธรรมด้านการปกครองของชาวไทยพวน ตำบลหาดเสี้ยว

การปกครองของตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ก็เป็นการปกครองในส่วนภูมิภาคของจังหวัด มีหน่วยงานต่างๆ ของทางราชการเข้ามาปกครองดูแลความเรียบร้อยของตำบล และทางด้านของชาวไทยพวนซึ่งอยู่ในตำบลหาดเสี้ยว ซึ่งก็ต้องอยู่ในความดูแลของทางราชการ แต่ก็ยังมีการปกครองในส่วน of ชาวไทยพวนเอง ซึ่งชาวไทยหมู่บ้านต่างๆ ที่ตำบลหาดเสี้ยว นั้นในแต่ละหมู่บ้านก็จะมีผู้ใหญ่บ้าน เป็นคนควบคุมดูแล และตัดสินต่อเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ก็ต้องให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือและทางด้าน การปกครองของชาวไทยพวนนั้น ส่วนมากจะเป็นในลักษณะการใช้ประเพณีคอยควบคุมประพฤติไม่ให้ปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดีซึ่งเป็นการผิดทั้งประเพณีและอาจจะผิดทั้งทางศาสนา ซึ่งในประเพณีต่างๆ เหล่านี้ เป็นการสอนให้ชาวไทยพวนเป็นคนทำดี มีความเคารพต่อผู้ใหญ่ และอยู่ในสังคมอย่าง เป็นสุข

3.1 ประวัติการตั้ง เป็นตำบลหาดเสี้ยว

ตำบลในสมัยก่อนนั้น เนื่องมาจากมีเกาะใหญ่ เกิดขึ้นในลำน้ำยม 1 เกาะหน้าหมู่บ้านเว้าๆ แหว่งๆ ไม่เสมอกันกัน จึงใช้ชื่อว่าบ้านหาดเสี้ยว เมื่อ พ.ศ. 2440 ได้ประกาศใช้ พ.ร.บ. ท้องที่ ร.ศ. 116 จึงตั้งเป็นตำบลหาดเสี้ยวมาจนถึง พ.ศ. 2448 จึงเขียนชื่อตำบล เป็นหาดเสี้ยวมาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อและเขตแต่อย่างใดและสำหรับบ้านหาดเสี้ยวหมู่ที่ 1 และบ้านหาดเสี้ยวหมู่ที่ 2 นั้น ทั้ง 2 หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลหาดเสี้ยว

3.2 การปกครองของตำบลหาดเสี้ยวในปัจจุบัน

การปกครองของตำบลหาดเสี้ยวในปัจจุบันมี 5 หมู่บ้าน คือ

1. บ้านหาดเสี้ยว หมู่ 1
2. บ้านหาดเสี้ยว หมู่ 2
3. บ้านหาดสูง หมู่ 3
4. บ้านหมี่ หมู่ 4
5. บ้านป่าไผ่ หมู่ 5

เจ้าหน้าที่ปกครองประกอบไปด้วย

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน คือ

หมู่ 1	นายสกุล	เรืองสกุล	กำนัน
หมู่ 2	นายจำเนียร	บิศัน	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 3	นายจำลอง	แก้ว เกตุ	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 4	นายวุฒิชัย	จิระกมล	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 5	นายเจริญ	ท่าเน็ค	ผู้ใหญ่บ้าน

สารวัตรกำนัน คือ

1. นายสหวล จอมประ เสริฐ
2. นายประสงค์ ขอบเหลือง

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คือ

1. นายชัยนวน ดวงคารา หมู่ 1
2. นางมะยูรี บุญมี หมู่ 1
3. นายเพิ่ม เกิดผล หมู่ 2
4. นายถนอม ศรีทัศน์ หมู่ 2

5. นางศรีสุวรรณ อินทรประพันธ์ หมู่ 3
6. นายเวียน แก้วเกตุ หมู่ 3
7. นายประยงค์ จอมประเสริฐ หมู่ 4
8. นายพร้อม ใจวงเย็น หมู่ 4

แพทย์ประจำตำบล คือ

นายกันหา พิสิก

คณะกรรมการ สภาตำบล คือ

1. นายสกล เรืองสกุล ประธานกรรมการ
2. นายจำเนียร บัดขิน รองประธานกรรมการ
3. นายจำลอง แก้วเกตุ รองประธานกรรมการ
4. นายวุฒิชัย จีระกมล รองประธานกรรมการ
5. นายเจริญ กำเนิด รองประธานกรรมการ
6. นายกันหา พิสิก กรรมการ
7. นายหมื่น เขียนดี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
8. นายพรหม เกิดผล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
9. นายสวัสดิ์ กากะทิง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
10. นายบุญมา เกื้อกุล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
11. นายประทุม ศิริเวช กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
12. นายนิรุทธ์ บิดขันธ์ เลขานุการสภาตำบล

เจ้าหน้าที่หน่วยราชการอื่นๆ ของตำบลประกอบด้วย

สาธารณสุขตำบล คือ

นายจงดี ขอบคุณ

เกษตรตำบล คือ
นายทวีศักดิ์ ทิพย์เนตร

พัฒนากรประจำตำบล คือ
นางสาวพิภล จงบริบูรณ์

3.3 ประเด็นการปกครองที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมของชาวไทยพวน

การปกครองของชาวไทยพวนนั้น เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในชุมชนแล้ว ยังต้องแสดงความประพฤติที่ดี เพื่อจะได้สอนลูกหลานให้เป็นคนดี และมีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ทำตัวไม่ดี หรือผิดประเพณีต่างๆ ซึ่งจะได้ไม่ทำให้ใครได้ประพฤตินั้นอีก โดยจะใช้ข้อห้ามต่างๆ ซึ่งเป็นข้อห้ามของทางศาสนาและข้อห้ามของทางประเพณี เข้าควบคุมพฤติกรรมของชาวไทยพวน และลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนข้อห้ามต่างๆ

ห้ามฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

การฆ่าสัตว์ตัดชีวิตนั้นถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ดีอย่างหนึ่ง โดยชาวบ้านเชื่อว่าใครก็ตามที่ทำการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตนั้น เวลาตายไปแล้วจะต้องตกนรกลงไปชุกษาชุกรมที่ตัวเองก่อขึ้นไว้ นอกจากจะถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ดีแล้วยังผิดศีลทางศาสนาอีกด้วย*

ห้ามลักขโมย

คนที่ลักขโมยของคนอื่น ก็ถือว่าเป็นคนไม่ดี ทำผิดต่อประเพณีที่ได้สั่งสอนกันมา

* สัมภาษณ์ นายโปรง น้าเพ็ญรัตน์ อายุ 78 ปี บ้านเลขที่ 119 หมู่ที่ 1 ตำบลหาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2538

และยังทำผิดในคำสอนของทางพระพุทธศาสนาอีก ในการลักขโมยถ้าผู้ขโมยเอาของไปได้ และหนีรอดไปได้ ผู้ที่ถูกขโมยก็จะคิดว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้นถือว่าเป็นการทำบุญทำทานไป และยังถือว่าเป็นการคืนเจ้าของไป เพราะเมื่อชาติที่แล้วคงจะเอาของเขามา ชาตินี้เขาเลยมาเอาคืนไป จะได้ไม่ต้องคิดค้างอะไรกันต่อไปในชาติหน้า แต่ถ้าผู้ขโมยถูกจับได้จะต้องเอาไปทางให้ผู้ใหญ่บ้านตัดสินและปรับเอาเงิน และนอกจากนี้ยังจะถูกลงโทษจากชาวบ้านอีก โดยชาวบ้านจะไม่ค่อยจะคบค้าสมาคมด้วย เวลามีกារมีงานต่างๆ ก็ไม่มีใครไปชวนจะต้องเป็นคนที่ยังคงไม่มีใครมาต้อนรับ และจะต้องถูกทำดินลงโทษอีกถ้าเกิดว่าใคร เป็นคนที่ลักขโมย*

ห้ามดื่มเหล้า

ผู้ที่ชอบดื่มเหล้า ถ้าไม่ใช่นักบวชที่มีเทศกาลงานประเพณี ดื่มเหล้าขนาดเมาหย่าเปด ชาวบ้านทั้งหลายไม่นับถือคนอย่างนี้ แต่ถ้ามีงานหรือประเพณีต่างๆ ซึ่งประเพณีของชาวไทยพวนนั้นส่วนใหญ่จะต้องมีเหล้าประกอบอยู่ในงานด้วย จะกินก็ได้ไม่ถือว่าเป็นการผิดแต่อย่างไร แต่ถ้าไม่ช้จะถือว่าพวกนี้เป็นพวกที่ไม่ดี ผิดศีลทางศาสนาอีก ไปไหนคนก็จะไม่อยากจะคุยด้วย

การลงโทษของพวกที่ชอบดื่มสุรานั้น ชาวบ้านจะลงโทษในลักษณะตัดปัญหา ไม่อยากจะมีปัญหาวุ่นวาย เกิดเรื่อง เกิดราว ถ้าเกิดเจอคนเมา เข้ามาวุ่นวาย ก็จะทำให้เหล้าคน เมาไปกินและไล่ไปให้พ้นๆ จะได้ไม่ต้องมายุ่งมา เกี่ยวข้องกันอีก**

* สัมภาษณ์ นายหรั่ง เล็กประเสริฐ อายุ 55 ปี บ้านเลขที่ 431 หมู่ที่ 1 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2538

** สัมภาษณ์ นายสำราญ บั๊กกล้า อายุ 62 ปี บ้านเลขที่ 782 หมู่ที่ 1 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2538

ห้าม เล่นการพนัน

การเล่นการพนันสำหรับชาวไทยพวนนั้น ถ้าเป็นผู้ที่ชอบ เล่นการพนันโดยไม่ว่าจะ เล่นในเวลาว่าง เทศกาลหรืองานประเพณี คนพวกนี้ชาวบ้านจะถือกันว่าเป็นพวกที่ไม่ยอมทำมาหากิน มีแต่เอาเปรียบคนอื่น ซึ่งชาวไทยพวนถือว่าการ เล่นการพนัน เป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรทำ และก็ยังจะมีความ เชื่อว่าการพนันนั้นจะทำให้เสียของต่างๆ และจะต้องกลายเป็นคนที่หมดเนื้อหมดตัวไปในที่สุดและผู้ ที่เล่นการพนันก็จะขาดการยอมรับนับถือไปในตัวของมันเอง โดยชาวบ้านจะไม่ค่อย เชื่อถือพวกที่ชอบ เล่นการพนัน เพราะถือว่าไม่ยอมทำมาหากิน เลี้ยงชีพโดยสุจริต ย่อมไม่มีทางที่จะเจริญได้ มีแต่ทางที่จะทำให้เสื่อม เสีย เป็นทางทำให้เกิดความ หายนะแก่ตนเอง และยังผิดหลักคำสอนของทางศาสนาอีก ซึ่งชาวบ้านจะ เคารพศรัทธาศาสนา มาก*

ห้าม ล้วง เกินที่ทำมาหากิน

การทำมาหากินของชาวไทยพวน ต่างคนก็จะทำมาหากินโดยปลูกพืชในที่ดินของตนเอง โดยห้ามมีการ ล้วง ล้ำ หรือ ล้วง เกินพื้นที่ของผู้อื่น ถ้ามีการ ล้ำ ที่ทำกิน เกิดขึ้นจะโดย หึงใจ หรือ ไม่หึงใจก็ตาม ก็จะถือว่าผู้ทำการ ล้วง เกินนั้นมีความผิด ก็จะมีการ ว่ากล่าว ผู้ที่ ทำผิด แล้วก็ค่อยๆ ค่อยๆ กัน ตกลงกันว่าจะเอาอย่างไร แต่สุดท้ายก็ตกลงได้โดยไม่มีปัญหาอะไร**

* สัมภาษณ์ นางคุณ แยมบาง อายุ 53 ปี บ้านเลขที่ 235 หมู่ที่ 2 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2538

** สัมภาษณ์ นายทองจัน เบี้ยวงา อายุ 67 ปี บ้านเลขที่ 348 หมู่ที่ 2 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2538

ห้ามดื่มประเพณี

การถือหรือไม่นับถือปฏิบัติตามประเพณีที่ปฏิบัติกันมา เป็นประจำอยู่ทุกปีผู้ทำด้วยอย่างนี้ จะทำให้ผิดไกรธ และจะโดนลงโทษโดยการแก่งให้ไม่สบายต่างๆ หรือถ้าเป็นหนักๆ อาจจะถึงตายก็ได้*

ห้ามแอบได้ เสียก่อนแต่งงาน

ผู้ชายและผู้หญิงที่ชอบพอกัน ถ้าเกิดแอบมีการลักลอบได้เสียก่อนที่จะแต่งงานกัน เกิดท้องขึ้นมา แล้วผู้หญิงจับได้ ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อห้าม เป็นลักษณะชอบกันแล้วผู้หญิงไม่เห็นด้วย โดยถือว่าไม่ทำตามขนบธรรมเนียม นิยมประเพณีที่ปฏิบัติกันมาสำหรับการเกิดเหตุการณ์ในลักษณะนี้ ผู้หญิงจะอนุโลมให้แต่งงานกันได้ แต่จะไม่ให้มีการแต่งงานบนบ้าน จะสร้างปรัมซึ่งเอาไว้ริมทางเรียกว่า "ผาม" เพื่อเป็นการประจานให้คนทั่วไปได้รู้ว่า ชายหญิงคู่นี้ได้ลอบแอบได้เสียก่อนแต่งงานกันอย่างกันอย่างถูกต้องตามประเพณี และเป็นการบอกให้ทราบว่าคุณหญิงคู่นี้เป็นผู้ที่ทำผิดประเพณี การทำพิธีแต่งงานก็จะทำกันบนผาม แต่จะไม่นิมนต์พระสงฆ์มา เหมือนอย่างการแต่งงานอย่างถูกต้องตามประเพณีพอเสร็จพิธีก็ถือว่าถูกต้อง**

-
- * สัมภาษณ์ นางโสภา ทรงธรรม อายุ 49 ปี บ้านเลขที่ 479 หมู่ที่ 2 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2538
- ** สัมภาษณ์ นายผวน ท่วงชลาวงศ์ อายุ 60 ปี บ้านเลขที่ 326 หมู่ที่ 2 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2538

ห้ามกลับคำพูด

คนกลับคำพูดหรือผิดสัญญาด้วยปาก ก็ถือว่าเป็นการกระทำไม่ดีอย่างหนึ่ง เช่น ถ้าให้ของแก่ใครไปแล้ว ก็ต้องถือว่าให้ของแก่คนนั้นไปแล้ว จะมาทำการทรงคืนในภายหลังนั้นไม่ได้ แต่ถ้าจะเอาคืนนั้น ก็จะต้องโดนว่ากล่าวจากผู้ที่ได้รับของไป และก็ยอมคืนของให้ และก็จะไม่มีการคบกันผู้ให้ของแล้ว เอาคืนอีก เลย*

ลูกไม่เชื่อฟังพ่อแม่

ลูกคนใดที่ไม่ฟังพ่อแม่ ลูกคนนั้นถือว่าเป็นลูกทอที่ไม่ยอมเคารพ เชื่อฟัง ผู้ที่มีพระคุณ พ่อแม่ก็ไม่สนใจถ้าเกิดลูกไม่ยอม เชื่อฟังพ่อแม่ และก็จะตัดออกจากกองมรดก จะไม่แบ่งทรัพย์สินอะไรให้แก่ลูก เลยและไม่สนใจชีวิตความเป็นอยู่ว่าจะ เป็นค้ายร้ายได้อย่างไร และนอกจากนี้ก็ยังว่าเป็นการผิดประเพณีด้วย โดยประเพณีสอนให้ เชื่อฟังผู้ใหญ่ แต่ถ้าไม่ฟัง ก็ถือว่าเป็นคนไม่ดี ไม่เคารพผู้ใหญ่ คนทั่วไปจะไม่ยอมรับ**

ห้ามฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย เป็นญาติกันแต่งงานกัน

ถ้าชายหญิงชอบกันและจะแต่งงานกัน โดยที่ทั้ง 2 ฝ่าย เป็นญาติกันอยู่นั้น ก็ถือว่าเป็นการผิดประเพณี แต่ถ้าจะทำก็ได้โดยถ้าผู้หญิงเป็นฝ่ายที่โตกว่า ก็ให้เอาผู้หญิงไปแต่งงานที่บ้านของผู้ชาย เรียกว่า แห่ผู้หญิงไปให้ผู้ชาย แล้วก็จัดการแต่งงานตามประเพณีที่บ้าน

* สัมภาษณ์ นายสอน เกษา อายุ 66 ปี บ้านเลขที่ 119 หมู่ที่ 3 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2538

** สัมภาษณ์ นายน้อม กามะหะยี อายุ 61 ปี บ้านเลขที่ 143 หมู่ที่ 3 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2538

ของฝ่ายชาย แต่ถ้าเกิดว่าผู้หญิงและผู้ชายอายุเท่ากัน จะต้องเอาผู้ชายไปแต่งที่บ้านของฝ่ายหญิง*

ห้ามมีชู้

ผู้หญิงคนไหน แต่งงานแล้วยังไม่หย่าขาดจากสามี แล้วแอบไปมีความสัมพันธ์กับผู้ชายคนอื่นจนเรียกได้ว่ามีชู้ จะถือว่าผู้หญิงคนนี้เป็นคนไม่ดี ไม่รักสามี ถือว่าเป็นคนผิดศีลธรรมอย่างร้ายแรงจะโดนประจานและว่ากล่าวจากชาวบ้านแล้วก็แจ้งให้ผู้ใหญ่ของฝ่ายหญิงทราบ แล้วมาทำการตกลงเรื่องราวต่างๆ ส่วนมากการตกลงก็จะประนีประนอมกัน มีการเจรจากัน พิพากษา แต่ไม่ถึงศาล จะพยายามตกลงว่า ผู้หญิงจะเลือกอยู่ฝ่ายไหน จะแบ่งสมบัติกันอย่างไร ถ้าเจรจากันแล้วไม่ยอมคิดคิดกันก็จะแยกทางกัน เดิน เรื่องที่เกิดขึ้นถือว่าเป็นเรื่องที่น่าอายมาก และผู้หญิงก็จะถูกสังคมรังเกียจ ไม่มีคนคบค้าสมาคม มีการมีงานอะไรก็จะไม่ไป เชิญ เพราะถือว่าคนไม่ดีไม่มีคนคบด้วย**

บนแล้วไม่ไปแก้

ชาวบ้านถ้าได้ไปบนอะไรไว้ ก็ต้องไปแก้บนตามที่ได้ออกไว้ แต่ถ้าเกิดไปบนแล้วไม่ไปแก้บนหรือลืมแก้บน ก็จะเรียกว่า "ผิดของยักขา" จะต้องโดนลงโทษโดยผู้ที่ลงโทษนั้น จะไม่ใช่คนในหมู่บ้านแต่ผู้ที่มาลงโทษก็ได้แก่ผีต่างๆ ที่ได้บนไว้ คือ เป็นการเชื่อว่าคนที่ไปบนแล้วไม่ไปแก้บนนั้น จะทำให้ผีโกรธและก็จะมาลงโทษโดยการทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยไปต่างๆ นานา ถ้าจะหายจากอาการเจ็บป่วยก็ต้องไปแก้บนและขอโทษผีว่าลืม เมื่อไปแก้บน

* สัมภาษณ์ นายว่าย บัวศิษฐ์ อายุ 70 ปี บ้านเลขที่ 56 หมู่ที่ 4 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2538

** สัมภาษณ์ นายเสาร์ กระเชิบ อายุ 65 ปี บ้านเลขที่ 46 หมู่ที่ 4 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2538

และผียกโทษให้แล้วก็จะหายเจ็บป่วย เป็นปกติตามเดิม แต่ถ้าเกิดผียกโทษมากอาจจะทำให้ถึง
ตายได้*

ห้ามผิดประเพณีกำฟ้า

ประเพณีกำฟ้าเป็นประเพณีที่แสดงความนับถือต่อฟ้า คือ เทวดาที่อยู่เบื้องบนหรือผี
บรรพบุรุษ จะกระทำกันในเดือน 3 ของปี คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ประเพณีกำฟ้า
ปีหนึ่งจะทำ 3 ครั้ง หรือ 3 วัน คือในวันขึ้น 3 ค่ำ 10 ค่ำ และ 15 ค่ำ ของเดือน

ประเพณีกำฟ้านี้ เป็นช่วงเวลาที่บ้านทุกคนจะหยุดทำงานกันเลยและสนุกสนาน
กันทั้งเวลากลางวันและกลางคืนและประเพณีนี้เป็นประเพณีที่ชาวไทยพวนของตำบลหาด
เสี้ยวทั้ง 4 หมู่บ้านจะปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดมาก และได้มีการปฏิบัติสืบกันมาทุกๆ ปี แม้
ในปัจจุบันก็ยังทำกันอยู่ทุกปี เพราะชาวไทยพวนกลัวว่าจะถูกลงทัณฑ์จากฟ้า

สำหรับชาวไทยพวนคนใดที่ไม่ปฏิบัติตามประเพณีกำฟ้าชาวบ้านจะเชื่อกันว่าจะต้อง
โดนลงโทษจากฟ้า คือ จะโดนฟ้าผ่า เพราะถือว่าคนที่ไม่ปฏิบัตินั้นไม่ยอมทำตามคำสั่งของ
ฟ้าหรือเทวัญญา จึงต้องโดนลงโทษการเชื่อฟังปฏิบัติตามถือว่า เชื่อฟังเทวัญญา

ห้ามผิดประเพณีกำเกียง

คำว่า "กำ" มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า กำฟ้า ประเพณีนี้จะกระทำกัน
เดือน 9 มีกำหนด 3 วัน คือ แรม 9 ค่ำ 10 ค่ำ และ 11 ค่ำ พอรุ่งเช้าวันแรม 9 ค่ำก็
เริ่มทำกำ และกำทั้งกลางวันและกลางคืนจนถึงรุ่งเช้าวันแรม 12 ค่ำ ก็เลิกกำ

ประเพณีกำเกียง เป็นประเพณีที่กระทำขึ้นเพื่อทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรดาพวก
ผีที่คอยยาก เพื่อที่บรรดาผีเหล่านี้จะได้ไม่มาเบียดเบียนรบกวนในหมู่บ้าน เป็นประเพณีที่ทำ

* สัมภาษณ์ นางแจ่มจันทร์ ขนาดกั้ง อายุ 48 ปี บ้านเลขที่ 184 หมู่ที่ 4 ตำบลหาด
เสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2538

ร่วมกันทั้งหมดนี้ ประเพณี เด็ก เล็กและหนุ่มสาวไม่มีการละเล่นอะไร เพียงแต่ว่าหยุดพักผ่อน ไม่ทำการทำงานอะไรทั้งสิ้น ในตอนเช้ามีคของวันแรม 11 ค่ำ รุ่งเช้าเป็นวันแรม 12 ค่ำ เป็นวันส่งผีย่าผีเกียง วิธีส่งคือในตอนเย็น วันแรม 11 ค่ำ ซึ่งเป็นวันกำวันสุดท้าย ทุกบ้าน จะต้องเย็บกระทงด้วยกาบกล้วยหรือใช้ตระกร้าเก่าๆ ที่ไม่ใช้แล้วก็ได้ แล้วใช้ดินเหนียวปั้น รูปคนและสัตว์ต่างๆ ใส่ลงในกระทงหรือตระกร้า แล้วแขวนไว้บนเรือน เวลาเย็นเมื่อรับประทานอาหารเย็นกันแล้ว ให้ทุกๆ คนเหลืออาหารไว้ 1 ค่ำ แล้วเอาไปวางในกระทงหรือตระกร้า พอตอนเช้าก็จะเอากระทงหรือตระกร้าไปทิ้งลงในแม่น้ำลำคลอง

และถ้าเกิดว่าชาวไทยพวนคนใดไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติไม่ดี ชาวบ้านจะถือว่า คนพวกนี้เป็นคนที่ไม่ให้ความร่วมมือ เป็นคนเห็นแก่ตัว จะต้องโดนลงโทษต่างๆ โดยจะต้องโดนเสือกัด หรือไม่ก็อาจจะโดนบรรดาผีต่างๆ มาคอยเบียดเบียนรบกวน ดังนั้นประเพณีกำเกียงจึงเป็นประเพณีที่สอนให้ชาวไทยพวนรู้จักทำบุญทาน ไม่ให้เป็นคนเห็นแก่ตัว ก่อให้เกิดความสามัคคีกันในหมู่บ้าน*

ห้าม เข้าห้องนอนของบ้านที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว

เมื่อเจ้าของบ้านจัดทำบ้าน เรือนเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยเฉพาะห้องซึ่งจัดเป็นห้องนอนนั้น ถือว่าเป็นประเพณีว่า ผู้คนที่ จะเข้าออกในห้องนอนนั้นได้ ก็เฉพาะคนภายในครอบครัวนั้น เท่านั้น คนอื่นจะเข้าออกไม่ได้ เป็นอันขาดแม้เจ้าของบ้านจะพาเข้าไปดูไปชมก็ไม่ได้ ที่สุดเด็กเล็กบ้านอื่นซึ่งยังไม่เคยสาก็เข้าไปไม่ได้ ถ้าเด็กบ้านอื่นมาเล่นกับเด็กในบ้าน บังเอิญเด็กบ้านอื่นเข้าไปในห้องนอนถือว่าการผิดเรียกว่าผิดพอเลี้ยง เจ้าบ้านจะต้องจัดดอกไม้ธูปเทียนไปบอกพอเลี้ยง หรือเรียกว่าขอมาโทษพอเลี้ยง ซึ่งมีผู้คนล่วงเกินเข้าไปในห้องที่หวงห้าม เรื่องประเพณีการถือไม่ให้คนอื่นเข้าไปในห้องนอนนี้ เป็นการที่จะรักษาข้าวของที่มีค่า คือไม่ให้คนอื่นคนใดไปพบเห็นวัตถุสิ่งของซึ่งเก็บไว้ในห้องนั้น เพราะ

* สัมภาษณ์ นายฝน โภทล อายุ 50 ปี บ้านเลขที่ 139 หมู่ที่ 1 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2538

วัตถุสิ่งของซึ่งเก็บไว้ในห้องนอน ส่วนมากเป็นของมีค่า จึงควรแก่การรักษาเอาไว้*

ห้ามผิดลูกผิดเมียผู้อื่น

การเป็นอยู่ของชาวไทยพวน ส่วนมากก็จะอยู่กับครอบครัวของตนเอง แต่ว่าถ้าเกิดชาวไทยพวนคนใดเกิดประพัตติตัวไม่ดี โดยการไปผิดลูกผิดเมียของผู้อื่น จะถือว่าการกระทำอย่างนี้ เป็นการทาบปาอย่างหนึ่ง เป็นการสร้างความเดือดร้อนวุ่นวายให้กับครอบครัวของผู้อื่น และยังเป็นการทำลายความสุขของครอบครัวคนอื่นและก็ครอบครัวของตัวเองอีกด้วย ทำให้ครอบครัวแยกแตกอยู่กันอย่างไม่เป็นสุข ถือว่าคนผู้นี้ได้กระทำผิดต่อคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งชาวบ้านทั้งหลายต่างเคร่งครัดอย่างมาก การกระทำผิดแบบนี้จะทำให้ผู้กระทำนั้นจะไม่ได้รับการยอมรับนับถือจากชาวบ้าน จะไม่ไปคบค้าสมาคมด้วย จะเป็นที่รังเกียจของทั่วไปไม่อยากจะให้เข้ามาใกล้ และยังจะต้องโดนลงโทษอีก ซึ่งการลงโทษนั้นจะไม่มี การกระทำกันแบบรุนแรงอะไร เลยก็ เพียงแต่ไป เรียกพ่อแม่ของฝ่ายชายที่ไปผิดลูกผิดเมียของผู้อื่น และพ่อแม่ของฝ่ายหญิงที่เป็นผู้เสียหาย มาทำการว่ากล่าวแล้วก็ทำการตกลงกันว่า จะเอาอย่างไรกับ เรื่องที่เกิดขึ้น และยังจะต้อง เรียกสามีของผู้หญิงมาด้วย ถ้าผู้หญิงเป็นฝ่ายสมยอมให้มีการกระทำ เรื่องนี้เกิดขึ้น ฝ่ายชายก็ไม่ต้องเสียอะไรเลย แต่ผู้หญิงก็ต้องไปตกลงกับสามีของตนเองว่าจะเอาอย่างไรกับ เรื่องที่เกิดขึ้น ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็ต้องทำการหย่ากัน โดยมีการแบ่งลูกและสมบัติ โดยถ้าเกิด เหตุการณ์อย่างนี้ ผู้ชายที่เป็นสามีมีสิทธิที่จะไม่แบ่งสมบัติให้กับภรรยา เลยก็ได้ แต่สมบัติก็ต้องแบ่งไว้กับลูกไม่ว่าลูกจะตกลงจะไปอยู่กับใครก็ตาม และผู้หญิงก็ไม่มีสิทธิที่จะ เรียกร้อง เอาสมบัติจากสามีด้วยถ้าสามีไม่แบ่งให้ แต่ ถ้าเกิด เป็น เรื่องที่ผู้หญิงไม่สมยอมแต่จะด้วยวิธีการใดก็ตามที่ทำให้มีการผิดลูกผิดเมีย เกิดขึ้น ผู้ชายที่ไปกระทำ เรื่องดังกล่าว จะต้องจ่ายค่าเสียหายให้แก่ผู้หญิงโดยการปรับเป็นเงิน แต่ ถ้าเกิดว่าผู้ชายไม่ยอมให้ปรับตามที่ผู้เสียหาย เรียกร้องนั้นก็ต้องนำ เรื่องที่เกิดขึ้นไปบอกกับเจ้าหน้าที่ของบ้าน เมือง เข้ามา เป็นผู้ตัดสิน และ เมื่อตัดสิน เรื่องไปแล้วก็ถือว่าไม่มี เรื่อง

* สัมภาษณ์ นายต่วน จักรงาม อายุ 62 ปี บ้านเลขที่ 195 หมู่ที่ 1 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2538

อะไรต่อกัน โดยชาวบ้านไทยพวนจะยอมรับคำตัดสินโดยดี*

ห้ามทอดทิ้งพ่อแม่

พ่อกับแม่นั้นถือว่าเป็นพระสูงสุด ถ้าเกิดว่าคนใดเคารพบูชาพ่อแม่ที่คนนั้นก็จะมีแต่ความเจริญ มีแต่ความสุข จะมีคนนับหน้าถือตา เวลาไปไหนมาไหนมีคนอยากจะทำอันรับ เพราะถือว่าคนนี้เป็นคนดี

แต่สำหรับคนที่ทอดทิ้งพ่อแม่ที่คนนั้น ถือว่าเป็นคนไม่ดี เป็นคนที่อกตัญญู เป็นคนล้มพระคุณที่พ่อแม่อดุคสำคัญมา คนที่ทอดทิ้งพ่อแม่ที่คนนั้นชาวบ้านไทยพวนเชื่อกันว่า คนผู้นั้นจะทำอะไรก็ไม่เจริญ ทำมาหากินก็ไม่ขึ้น เรียกว่าเป็นคนอัปปางในชีวิตจะต้องมีแต่ความลำบากยากแค้น และชาวบ้านไทยพวนก็จะไม่ยอมรับคนแบบนี้ เวลาถึงงานอะไรก็จะไปชวนให้มาร่วมงาน เพราะเป็นคนไม่ดีไม่อยากจะให้มาในงาน จะต้องถูกสังกรรมรังเกียจ และในที่สุดก็ต้องเป็นคนที่ยากจน ต้องอยู่คนเดียว ไม่มีใครคอยดูแล จะโดนทอดทิ้งเหมือนที่ทำกับพ่อแม่ แต่คนไทยพวนไม่ค่อยมีคนทำกัน เพราะชาวบ้านไทยพวนนั้นสอนให้คนรู้จักเคารพผู้ใหญ่ อกตัญญูต่อพ่อแม่ สอนให้ เป็นคน เอื้อ เพื่อ เมื่อแผ่รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ให้ เป็นคน เห็นแก่ตัว**

ห้ามทะเลาะกัน

การทะเลาะกันของชาวบ้านไทยพวนนั้นไม่ค่อยจะมี เพราะว่าคนไทยพวนนั้น เป็นคนที่รักสันติ จะอยู่กันอย่างสงบ และลักษณะนิสัยที่ประณีประนอม อยู่กันแบบที่กับน้อง ไม่ชอบสร้างความเดือดร้อนหรือสร้างความวุ่นวายให้กับใคร และก็ไม่ค่อยจะชอบที่จะต้องไปมี เรื่อง

* สัมภาษณ์ นางพยอม สุภา อายุ 45 ปี บ้านเลขที่ 360 หมู่ที่ 2 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2538.

** สัมภาษณ์ นายเชิด กุมาร อายุ 50 ปี บ้านเลขที่ 228 หมู่ที่ 2 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2538.

มีราวทะเลาะกันใคร เพราะถือว่าการมีเรื่องมีราว เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง ทำให้อาจจะต้องเสียทรัพย์สินและเสียชื่อเสียง เวลามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นก็จะพยายามคุยกัน ตกลงกัน โดยพยายามจะไม่ให้มีเรื่องมีราวใหญ่โตเกิดขึ้น จนถึงขั้นต้องใช้กำลังเข้าตัดสินกัน แต่ว่าถ้าเกิดมีปัญหาทะเลาะกันจริงๆ ถ้าหากว่าคู่กรณีทั้ง 2 ฝ่ายยอมตกลงกันได้ก็จะเลิกกันไป แต่ถ้าเกิดตกลงกันไม่ได้ก็ต้องไปหาผู้ใหญ่บ้านให้ เป็นผู้ช่วยตัดสิน ซึ่งผู้ใหญ่บ้านนี้ชาวไทยพวนจะให้ความเคารพนับถือและเชื่อถืออย่างมาก โดยผู้ใหญ่บ้านก็พยายามที่จะไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีทั้ง 2 ฝ่ายยอมกันและตกลงกันได้ และถ้าหากว่าผู้ใหญ่บ้านตัดสินอะไรออกมาแล้วทั้ง 2 ฝ่ายที่เป็นคู่กรณีก็จะยอมรับคำตัดสินนั้นโดยดี และก็เลิกกันไป แต่ถ้าเกิดว่ามีการไม่ยอมกันจริงๆ ก็ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่บ้าน เมือง เข้ามาช่วยตัดสินให้ เรื่องจบลงไปแล้ว แต่คนไทยพวนส่วนมากถ้าผู้ใหญ่บ้านตัดสินแล้วก็จะยอมกันทั้งนั้น ไม่มีใครที่จะให้เจ้าหน้าที่ของบ้าน เมือง เข้ามาช่วยตัดสิน*

คนไม่ทำบุญ

การทำบุญของชาวไทยพวนนั้น จะกระทำกันบ่อยมาก เพราะชาวไทยพวน เป็นพวกที่เคร่งครัดทางพระพุทธศาสนาอย่างมาก ไม่ว่าจะมึประเพณีอะไรก็ตามจะต้องมีการทำบุญรวมอยู่ด้วยแทบจะทุกประเพณีเลยทีเดียว และยังจะมีการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา นอกจากนั้นก็ยังมีมีการทำบุญอีกไม่ว่าจะเป็น เทศกาลงานต่างๆ ก็มักจะถือโอกาสทำบุญไปด้วย หรือถ้าปีไหนผลผลิตทางการเกษตรได้ผลดี เช่น การทำนา ถ้าปีไหนได้ผลผลิตดีก็จะต้องมีการทำบุญเลี้ยงพระ

ในการทำบุญนั้น เป็นการสอนอย่างหนึ่งของชาวไทยพวน คือสอนให้เป็นคนรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีอะไรก็แบ่งปันให้คนอื่นเขาน้าง อย่าเป็นคนโลภโมโหสิ้น อย่าเก็บเอาไว้คนเดียว ไม่ให้เป็นคนเห็นแก่ตัว

คนที่ไม่ทำบุญ ถือว่าเป็นคนบาปที่ไม่เอาอะไร เป็นคนที่เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักเอื้อเฟื้อ

* สัมภาษณ์ นางหอม แก้วประเสริฐ อายุ 60 ปี บ้านเลขที่ 103 หมู่ที่ 3 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2538.

เมื่อแม่ ชาวบ้านก็จะไม่อยากจะไปยุ่งเกี่ยวกับคำสมาคมด้วย เพราะชาวไทยพวนจะถือกันว่าคนนี้เป็นคนบาป ไม่เคยทำบุญ มีแต่บาปติดตัว เป็นคนนอกศาสนา ซึ่งผิดลักษณะนิสัยของชาวไทยพวนซึ่งเป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และยังคงเคร่งครัดในศาสนาอีกด้วย*

ชายที่ไม่ได้บวช

การบวชของชาวไทยพวน ถือว่าเป็นงานบุญกุศลที่ยิ่งใหญ่ของครอบครัว มีการจัดงานบวช เมื่อใดถือว่าเป็นมงคลหรือฤกษ์ดีทุกๆ เมื่อ ผู้บวชก็จะได้ เรียนรู้พระธรรมวินัย หลักปรัชญาคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอันเป็นหลักปฏิบัติในการครองตน ครองคน ครองงาน ครองเรือน ฯลฯ ซึ่งถือว่าผู้บวชเรียนแล้ว เปรียบเสมือนบัณฑิต อนุบัณฑิต เมื่อสึกออกมาสู่เพศฆราวาส จึงนิยมเรียกผู้สึกจากสามเณรว่า "เชียง" และเรียกผู้ที่สึกจากพระภิกษุว่า "ทิด" และยังคงยกย่องผู้ได้บวช เรียนนี้ให้ เป็นพี่แม่จะมีอายุน้อยกว่าก็ตามชาวบ้านทั่วไปก็จะเรียกว่า "อ้ายเชียง" หรือ "อ้ายทิด"

และชายชาวไทยพวนคนใดที่มีร่างกายปกติสมบูรณ์ครบทั้ง 32 ประการ และมีคุณสมบัติที่บวชได้ แต่ไม่ยอมบวช ชาวบ้านจะถือว่าคนนี้เป็นคนนอกกริต นอกศาสนา เป็นคนมีบาป และคนไทยพวนก็จะไม่ยอมรับให้ เป็นคนไทยพวน ถือว่าไม่ยอมสร้างบุญกุศลที่ยิ่งใหญ่ให้กับครอบครัว และจะโดนลงโทษทางครอบครัวโดยการไล่ออกจากบ้านจะไปอยู่ที่ไหนก็ตามใจ จะไม่สนใจใยดีต่อสภาพการ เป็นอยู่อีกต่อไป เรียกว่าตัดขาดกันไปเลย และก็เป็นที่ยังเกลียดชังของชาวบ้านจะไม่มีใครจะคบค้าสมาคมด้วย และจะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับคนๆ นี้โดยเด็ดขาด เวลาถึงงานอะไรก็จะไม่ไปเชิญมาร่วมงาน**

* สัมภาษณ์ นายย่อย เกื้อกุล อายุ 67 ปี บ้านเลขที่ 19 หมู่ที่ 4 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2538.

** สัมภาษณ์ นายทาน แก้วตา อายุ 70 ปี บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2538.

บทที่ 4

บทสรุป

จังหวัดสุโขทัย เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทย ในท้องที่ของจังหวัดสุโขทัย เคยมีคนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ และได้ตั้งถิ่นฐาน ตลอดจนได้สร้างวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ เอาไว้

ตำบลหาดเสี้ยว เป็นหนึ่งในตำบลที่อยู่ในอำเภอศรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัยโดยได้แบ่งการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน คือ บ้านหาดเสี้ยวหมู่ 1 และหมู่ 2 บ้านหาดสูงหมู่ 3 บ้านใหม่หมู่ 4 และบ้านป่าไผ่หมู่ 5 โดยตำบลหาดเสี้ยวก็มีประวัติความเป็นมาจนมาตั้งเป็นตำบลหาดเสี้ยวอย่างเป็นทางการ เมื่อปี พ.ศ. 2448

ด้านประชากรของตำบลหาดเสี้ยว นั้น ส่วนใหญ่ของประชากรจะเป็นพวกชาวไทยพวน ซึ่งอพยพมาจากแคว้นเชียงของในประเทศลาว ในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และสาเหตุการอพยพเข้ามาก็เนื่องมาจากได้รับทราบข่าวจากบรรดาญาติพี่น้องที่อพยพเข้ามาอยู่ก่อนว่า ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ การทำมาหากินก็สะดวก ดังนั้นจึงพากันอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน และเมื่อเข้ามาอยู่แล้วก็สามารถอยู่ร่วมกับคนไทยได้เป็นอย่างดี แต่การดำเนินชีวิตของชาวไทยพวนก็มีลักษณะเฉพาะ เป็นของตนเองไม่ว่าจะเป็น สภาพที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การแต่งกาย ภาษา การนับถือศาสนา การรักษาพยาบาล การแต่งงาน การมีเหย้ามีเรือนหลังแต่งงาน การคลอดลูก และการทำศพ ซึ่งสภาพต่างๆ เหล่านี้ถือว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาวไทยพวนที่ตำบลหาดเสี้ยว

ตำบลหาดเสี้ยวอาจจะกล่าวได้ว่ามีความน่าสนใจทางด้านประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมทางด้านการศึกษาของชาวไทยพวนซึ่งมีลักษณะเฉพาะ เป็นของตนเองโดยการควบคุมความประพฤติของชาวไทยพวน จะยึดหลักทางศาสนาประกอบกับความเชื่อของชาวไทยพวนเองเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษ และจะใช้ข้อห้ามและประเพณีต่างๆ ให้คนปฏิบัติและไม่ให้ปฏิบัติ แต่ถ้าผู้ใดที่ทำผิดหรือที่ชาวไทยพวนเรียกว่าฝ่าฝืน การลงโทษส่วนมากก็จะเป็นในลักษณะการประจานให้อับอาย และก็จะเป็นที่รังเกียจของชาวบ้านทั่วไป โดยจะพยายาม

ไม่คบค้าสมาคมด้วย เวลาทำงานอะไรก็ตามก็จะเสี่ยงไม่ไป เชิญให้มาเข้าร่วมงาน แต่ถ้า
ฝ่าฝืนหรือทำผิดร้ายแรงมากก็ต้องอาศัยกฎหมายบ้านเมือง โดยให้ทางราชการเข้ามาช่วย
ตัดสินปัญหา และลงโทษผู้กระทำความผิด ข้อย้ำต่าง ๆ มีไว้ก็เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข
ของท้องถิ่นนั้นๆ

บรรณานุกรม

เอกสารหน่วยราชการ

สำนักงานอำเภอศรีสัชนาลัย. บรรยายสรุปอำเภอศรีสัชนาลัย. จังหวัดสุโขทัย, 2537.

เอกสารอัดสำเนา

สำนักงานจังหวัดสุโขทัย. เอกสารสถิติข้อมูล อำเภอศรีสัชนาลัย. จังหวัดสุโขทัย. 2536.

เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานอำเภอศรีสัชนาลัย. ข้อมูลการปกครองท้องที่ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย. จังหวัดสุโขทัย, 2536.

สำนักงานอำเภอศรีสัชนาลัย. ทำเนียบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง อำเภอศรีสัชนาลัย. จังหวัดสุโขทัย, 2537. เอกสารอัดสำเนา

หนังสือทั่วไป

นคร พันธุ์รงค์. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์. พิษณุโลก, 2521.

สมชาย พุ่มสะอาด. ถิ่นไทยในแหลมทอง. สำนักพิมพ์กรุงสยาม กทม, 2532.

วิเชียร วงศ์วิเศษ, พ.อ. ไทยพวน. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. กทม, 2517.

ผวน พ่วงชวาลวงศ์. ไทยพวน. ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

ไทยพาณิชย์, ธนาคาร. ศรีสัชนาลัย. ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์. สุโขทัย, 2535.

สมชาย พุ่มสะอาด และ ประเสริฐ ลีวานันท์. 73 จังหวัด. สำนักพิมพ์เดือนสยาม. กรุงเทพมหานคร, 2529.

สยาม. กรุงเทพมหานคร, 2529.

ดวงกมลสมัย. คู่มือท่องเที่ยวเมืองไทยของดวงกมล. บริษัทศูนย์การพิมพ์ดวงกมล. กทม, 2532.

กรมศิลปากร. นำชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย. ป. สัมพันธ์พาณิชย์. กรุงเทพ, 2531.

คณบดีชื่อวิทยากร

นางคุณ	แย้มบาง	อายุ	53	ปี	253	หมู่	2	ตำบลหาดเสี้ยว
นางแจ่มจันทร์	ขนาดกั้ง	อายุ	48	ปี	184	หมู่	4	ตำบลหาดเสี้ยว
นายเชิด	กุมาร	อายุ	50	ปี	228	หมู่	2	ตำบลหาดเสี้ยว
นายถ้วน	จักรงาม	อายุ	62	ปี	195	หมู่	1	ตำบลหาดเสี้ยว
นายทองจัน	เขี้ยวงา	อายุ	67	ปี	348	หมู่	2	ตำบลหาดเสี้ยว
นายทาน	แก้วตา	อายุ	70	ปี	1	หมู่	4	ตำบลหาดเสี้ยว
นายน้อย	กำมะหยี่	อายุ	61	ปี	143	หมู่	3	ตำบลหาดเสี้ยว
นายโปรง	บำเพ็ญรัตน์	อายุ	78	ปี	119	หมู่	1	ตำบลหาดเสี้ยว
นายผวน	พ่วงชวาลวงศ์	อายุ	60	ปี	326	หมู่	2	ตำบลหาดเสี้ยว
นางฝน	โกศล	อายุ	50	ปี	139	หมู่	1	ตำบลหาดเสี้ยว
นางพยอม	สุภา	อายุ	45	ปี	360	หมู่	2	ตำบลหาดเสี้ยว
นายน้อย	เกื้อกุล	อายุ	67	ปี	19	หมู่	4	ตำบลหาดเสี้ยว
นายว่าย	บัวดิษฐ์	อายุ	70	ปี	56	หมู่	4	ตำบลหาดเสี้ยว
นายสอน	เกษา	อายุ	66	ปี	119	หมู่	3	ตำบลหาดเสี้ยว
นายสำราญ	บัวกล้า	อายุ	62	ปี	782	หมู่	1	ตำบลหาดเสี้ยว
นายเสาร์	กระซิบ	อายุ	65	ปี	46	หมู่	4	ตำบลหาดเสี้ยว
นางโสภา	ทรงธรรม	อายุ	49	ปี	479	หมู่	2	ตำบลหาดเสี้ยว
นางหอม	แก้วประเสริฐ	อายุ	60	ปี	103	หมู่	3	ตำบลหาดเสี้ยว
นางหรั่ง	เล็กประเสริฐ	อายุ	62	ปี	431	หมู่	1	ตำบลหาดเสี้ยว

ครุฑนิรายนชื่อกำนันและผู้ใหญ่บ้านตำบลหาดเสี้ยว

1.	บ้านหาดเสี้ยวหมู่ 1	นายสกล	เรืองสกุล	กำนัน
2.	บ้านหาดเสี้ยวหมู่ 2	นายจำ เนียร	บีดขันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน
3.	บ้านหาดสูง หมู่ 3	นายจำลอง	แก้ว เกตุ	ผู้ใหญ่บ้าน
4.	บ้านใหม่ หมู่ 4	นายวุฒิชัย	จิระกมล	ผู้ใหญ่บ้าน
5.	บ้านป่าแฝก หมู่ 5	ยายเจริญ	กำเนิด	ผู้ใหญ่บ้าน

